

1 PRIEDAS

ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021-2027 M. PLANO PROJEKTAS

projektas

PATVIRTINTA

Šilutės rajono savivaldybės tarybos
2023 m. _____ d.
sprendimu Nr.

**ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO
2021-2027 M. PLANAS**

TURINYS

1	IVADAS.....	4
2	ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA	5
2.1	BENDRA INFORMACIJA APIE ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĘ.....	5
2.2	ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ORGANIZAVIMAS	5
2.3	ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS FINANSAVIMAS	9
2.3.1	<i>Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas</i>	9
2.3.2	<i>Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos</i>	10
2.3.3	<i>Investicinių projektų įgyvendinimas ir finansavimas</i>	11
2.4	ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS STATISTINIAI IR ATLIEKŲ TVARKYMO DUOMENYS	12
2.4.1	<i>Gyventojų skaičius ir būstai</i>	12
2.4.2	<i>Komunalinių atliekų turėtojų aptarnavimas.....</i>	12
2.4.3	<i>Susidariusių ir surinktų komunalinių atliekų kiekiai ir sudėtis</i>	13
2.4.4	<i>Sutvarkytų komunalinių atliekų kiekiai</i>	17
2.5	MIŠRIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS.....	19
2.5.1	<i>Mišrių komunalinių atliekų surinkimo sistema.....</i>	19
2.5.2	<i>Mechaninio apdorojimo įrenginiai, jų pajėgumai ir sutvarkyti kiekiai.....</i>	20
2.5.3	<i>Komunalinių atliekų šalinimo įrenginiai ir jų pajėgumai</i>	21
2.5.4	<i>Atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai ir jų pajėgumai.....</i>	22
2.6	PAKUOČIŲ ATLIEKŲ IR KITŲ ANTRINIŲ ŽALIAVŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS	23
2.7	BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS	27
2.7.1	<i>Biologinių atliekų namudinis kompostavimas ir žaliųjų atliekų rūšiuojamasis surinkimas</i>	27
2.7.2	<i>Kompostavimas žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje.....</i>	28
2.7.3	<i>Maisto / virtuvės atliekų tvarkymas.....</i>	28
2.8	KITŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SRAUTŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS.....	29
2.9	VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS.....	31
2.10	VALSTYBINIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO UŽDUOČIŲ 2014-2020 M. IR ANKSTESNIO PLANAVIMO LAIKOTARPIO PLANO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO ANALIZĖ	31
2.11	KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ, GRĖSMIŲ ANALIZĖ	35
3	KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA 2021-2027 M.....	37
3.1	KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO UŽDUOTYS IKI 2027 M.	37
3.2	ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI.....	39
3.3	KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO ATEITYJE VERTINIMAS	40
3.4	KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS.....	43
3.4.1	<i>Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas</i>	46
3.4.2	<i>Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas.....</i>	46
3.4.3	<i>Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymo ateityje vertinimas.....</i>	48
3.4.4	<i>Kitų komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas</i>	49
3.4.5	<i>Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas</i>	50

3.4.6	Šiukšlinimo mažinimo priemonės	51
3.5	PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI VERTINIMAS	51
4	ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO PRIEMONIŲ PLANAS 2021-2027 M.....	53
5	PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI	64
	PRIEDAI.....	66

1 ĮVADAS

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano tikslas – nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems Šilutės rajono savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. planas atnaujina Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. T1-170 patvirtintą *Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų 2015-2020 metų tvarkymo planą* ir numato priemones, užtikrinančias *2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane* nustatytų strateginių atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslų ir pažangos uždavinių bei *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane (VAPTP), Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane*, patvirtintame Klaipėdos regiono plėtros tarybos 2023 m. kovo 3 d. sprendimu Nr. K/S-7, nustatytų užduočių įgyvendinimą.

Atnaujinamas *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo planas* rengiamas 2021-2027 metų laikotarpiui, kadangi vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis, regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų vykdymo laikotarpis turi sutapti su *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plano* vykdymo laikotarpiu.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. planas parengtas pagal *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* reikalavimus ir 2010 m. gruodžio 16 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintus *Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimus* (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymo Nr. D1-274 redakcija).

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. planą sudaro šios pagrindinės dalys:

1. įvadas;
2. esamos komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo būklės apžvalga;
3. komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo strategija;
4. atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonių planas;
5. plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

Už *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano* įgyvendinimą yra atsakinga Šilutės rajono savivaldybės administracija. Šį planą taip pat įgyvendina *UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras* (toliau – KRATC).

Sprendimus dėl *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano* įgyvendinimo įvertinimo ir plano pakeitimų priima Šilutės rajono savivaldybės taryba, atsižvelgdama į Šilutės rajono savivaldybės administracijos siūlymus.

Šiam planui, vadovaujantis *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše* numatyta tvarka, atliekamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, įskaitant ir visuomenės informavimo procedūras. Visuomenės informavimo procedūros atliekamos vadovaujantis 2015 m. kovo 9 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1–208 patvirtintu *Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašu*.

2 ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

Esama komunalinių atliekų tvarkymo būklės Šilutės rajono savivaldybėje apžvalga parengta remiantis Šilutės rajono savivaldybės ataskaitomis Aplinkos apsaugos agentūrai apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemą 2014-2022 m. (toliau – Savivaldybės ataskaitos AAA), kitais Šilutės rajono savivaldybės administracijos pateiktais duomenimis, KRATC, Valstybės duomenų agentūros (Lietuvos statistikos departamento) ir Nekilnojamo turto registro duomenimis.

2.1 Bendra informacija apie Šilutės rajono savivaldybę

Šilutės rajono savivaldybė – administracinis teritorinis vienetas vakarų Lietuvoje. Tai pamario rajonas, jo vakarinius pakraščius skalauja Kuršių marios. Pietvakariuose teka didžiausia Lietuvos upė Nemunas. Tai Šilutės rajono, o kartu ir pasienio riba, skirianti Lietuvos Respubliką nuo Rusijos Federacijos. Kiekvieną pavasarį ir dažną rudenį Šilutės rajono savivaldybėje Nemuno vandenys apsemia dideles teritorijas, atkirsdamas sausumos transporto susisiekimą į Rusnę ir kitas gyvenvietes ar sodybas. Šilutės rajono savivaldybės teritorija – 1 714 km², tai sudaro 32,8 proc. Klaipėdos apskrities teritorijos. Šilutės rajone gyvena apie 38,4 tūkst. gyventojų. Rajono administracinis centras – Šilutės miestas, apie 50 km nutolęs nuo Klaipėdos, kuriame gyvena apie 15,9 tūkst. gyventojų. Šilutės miesto teritorija – 13 km². Gyventojų tankumas savivaldybėje – 25,9 gyv./km², tuo tarpu Lietuvoje – 46,1 gyv./km². Šilutės rajono savivaldybę sudaro 1 miestas, 7 miesteliai, 288 kaimai ir 1 viensėdis. Savivaldybėje yra 11 seniūnijų ir 77 seniūnaitijos. Didelį dalį savivaldybės teritorijos užima Nemuno deltos regioninis parkas, kurios plotas – 451 566 ha. Visas Nemuno deltos regioninis parkas su nežymiomis ribų korektūromis patenka į „NATURA 2000“ teritorijų tinklą tiek kaip paukščių apsaugai svarbi teritorija, tiek kaip buveinių apsaugai svarbi teritorija.

2.2 Šilutės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos organizavimas

Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis, Šilutės rajono savivaldybė organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, būtiną jos teritorijose susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina šios sistemos funkcionavimą, organizuoja šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą ir administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą. Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, naudojimo ir šalinimo paslaugas visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims, jų filialams ir atstovybėms)¹.

Šilutės rajono savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus funkcijas vykdo Šilutės rajono savivaldybės administracija. Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą administravimą taip pat vykdo Šilutės rajono savivaldybės administracija. Komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir vežimo paslaugas savivaldybėje teikia konkurso būdu parinktas vežėjas – UAB „Ecoservice“.

¹ **Pastaba:** Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neapima gamybos, sveikatos priežiūros veikloje susidarančių atliekų, žemės ūkio, miškininkystės, žvejybos, septikų, taip pat kanalizacijos ir nuotekų valymo atliekų, įskaitant nuotekų dumblą, eksploatuoti netinkamos transporto priemonės ir ne buitėje susidarančias statybines atliekas.

Šilutės rajono savivaldybė kartu su kitomis Klaipėdos atliekų tvarkymo regiono savivaldybėmis 2003 metais įkūrė UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras (KRATC), kurios pagrindiniai veiklos tikslai – regioninės atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas ir administravimas Klaipėdos regione, komunalinių atliekų tvarkymas, komunalinių atliekų sąvartynų ir kitų atliekų tvarkymo objektų statybos, plėtimo ir modernizavimo, saugaus jų eksploatavimo užtikrinimas ir kt.

KRATC pagrindinės veiklos sritys Klaipėdos regione apima atliekų tvarkymą Dumpių sąvartyne, didžiųjų atliekų, antrinių žaliavų ir buityje susidariusių pavojingų atliekų surinkimo bei apdorojimo ir (ar) žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių Klaipėdos regione eksploatavimą, Klaipėdos mechaninio atliekų rūšiavimo (MA) įrenginių eksploatavimą, taip pat komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimą Klaipėdos miesto ir Neringos savivaldybėse, kitų akcininkų pavestų funkcijų ir užduočių vykdymą.

Lentelė 1. Pagrindinės komunalinių atliekų tvarkymo funkcijos ir jas įgyvendinantys komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalyviai Šilutės rajono savivaldybėje

Pagrindinės komunalinių atliekų tvarkymo funkcijos	Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalyviai
Komunalinių atliekų surinkimas ir transportavimas	UAB „Ecoservice“
Pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimas ir transportavimas	UAB „Ecoservice“
Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimas	Šilutės rajono savivaldybė (savivaldybė)
Vietinės rinkliavos administravimas	Savivaldybė
Regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros eksploatacija	UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras (KRATC)
Regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros planavimas ir plėtra	KRATC
Komunalinių atliekų apdorojimas ir šalinimas	KRATC

Šilutės rajono savivaldybė komunalinių atliekų tvarkymo sistemą savo teritorijoje organizavo pagal Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. T1-170 patvirtintą *Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų 2015-2020 metų tvarkymo planą*, kuris yra atnaujinamas šiuo *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. planu*.

Komunalinių atliekų turėtojams Šilutės rajono savivaldybėje teikiamos šios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos:

- mišrių komunalinių atliekų tvarkymas;
- pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų) tvarkymas;
- biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas;
- didelių gabaritų atliekų, įskaitant naudotas padangas bei buityje susidarančias statybines (smulkaus buities remonto) atliekas, tvarkymas;
- elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymas;
- buityje susidarančių pavojingųjų atliekų tvarkymas;
- kitų komunalinių atliekų, už kurių tvarkymo organizavimą pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą atsako savivaldybės, tvarkymas.

2022 m. komunalinių atliekų tvarkymo paslauga buvo prieinama ir teikiama visiems Šilutės rajono savivaldybės atliekų turėtojams 100 proc., išskyrus sodų paskirties objektų savininkus (ši paslauga teikiama 50 proc. sodų paskirties objektų savininkų). Tačiau visi sodų paskirties objektų savininkai gali nemokamai naudotis DGASA ir ŽAKA paslaugomis, artimiausiais bendro naudojimo konteneriais.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas Šilutės rajono savivaldybėje detaliam reglamentuojamas *Šilutės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėmis*, patvirtintomis Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. T1-208 „Dėl Šilutės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“.

Šilutės rajono savivaldybė yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartis su pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijomis – VšĮ „Žalioji taška“, VšĮ „Gamtos ateitis“² ir VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“³ – bei trišales sutartis dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo savivaldybėje. Tačiau priėmus *Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 2, 4, 4-2, 7, 10, 11-2 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymą*, iki 2022 m. gruodžio 1 d. *Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo* nustatyta tvarka turėjo būti pradėtos viešojo pirkimo procedūros pakuočių atliekų tvarkytojams, kurie teiks komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugą, parinkti. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos (2021-07-01) sudarytos terminuotos pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo sutartys su savivaldybėmis, pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją turinčiomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis ir atliekų tvarkytojais, kuriuos savivaldybės, bendradarbiaudamos su pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją turinčiomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis, parinko viešojo konkurso, organizuoto Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka, būdu, galioja iki šiose sutartyse numatyto sutarties galiojimo termino pabaigos. Laikinoji sutartis Nr. P-13-008/R5-(8.1.11.)-1067 su UAB „Ecoservice“ dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo Šilutės rajono savivaldybės teritorijoje pasirašyta 2013 m. lapkričio 5 d. Papildomas susitarimas dėl sutarties dalyko pakeitimo, pagal kurį ir toliau pakuočių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugas vykdo UAB „Ecoservice“, buvo sudarytas 2023 m. birželio 28 d.

Gamintojams ir importuotojams nustatyta pareigai organizuoti atliekų, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų tiektus Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais gaminius (elektros ir elektroninę įrangą, baterijas ir akumuliatorius, apmokestinamuosius gaminius, išskyrus baterijas ir akumuliatorius, supakuotus gaminius), tvarkymą ir Vyriausybės nustatytoms atliekų tvarkymo užduotims įvykdyti, Šilutės rajono savivaldybėje yra įdiegtos savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios atliekų surinkimo sistemos. Informacija apie šias sistemas ir jų operatorius pateikta Lentelėje 2.

Lentelė 2. Papildančios atliekų surinkimo sistemos Šilutės rajono savivaldybėje (2022 m.)

Papildančią sistemą diegiantis / įdiegęs asmuo	Papildančią sistemą eksploatuojantis asmuo	Pavadinimas atliekų, kurioms rinkti yra įdiegta papildanti sistema
VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“	UAB „EMP recycling“, UAB „Atliekų tvarkymo centras“	EEĮ atliekos

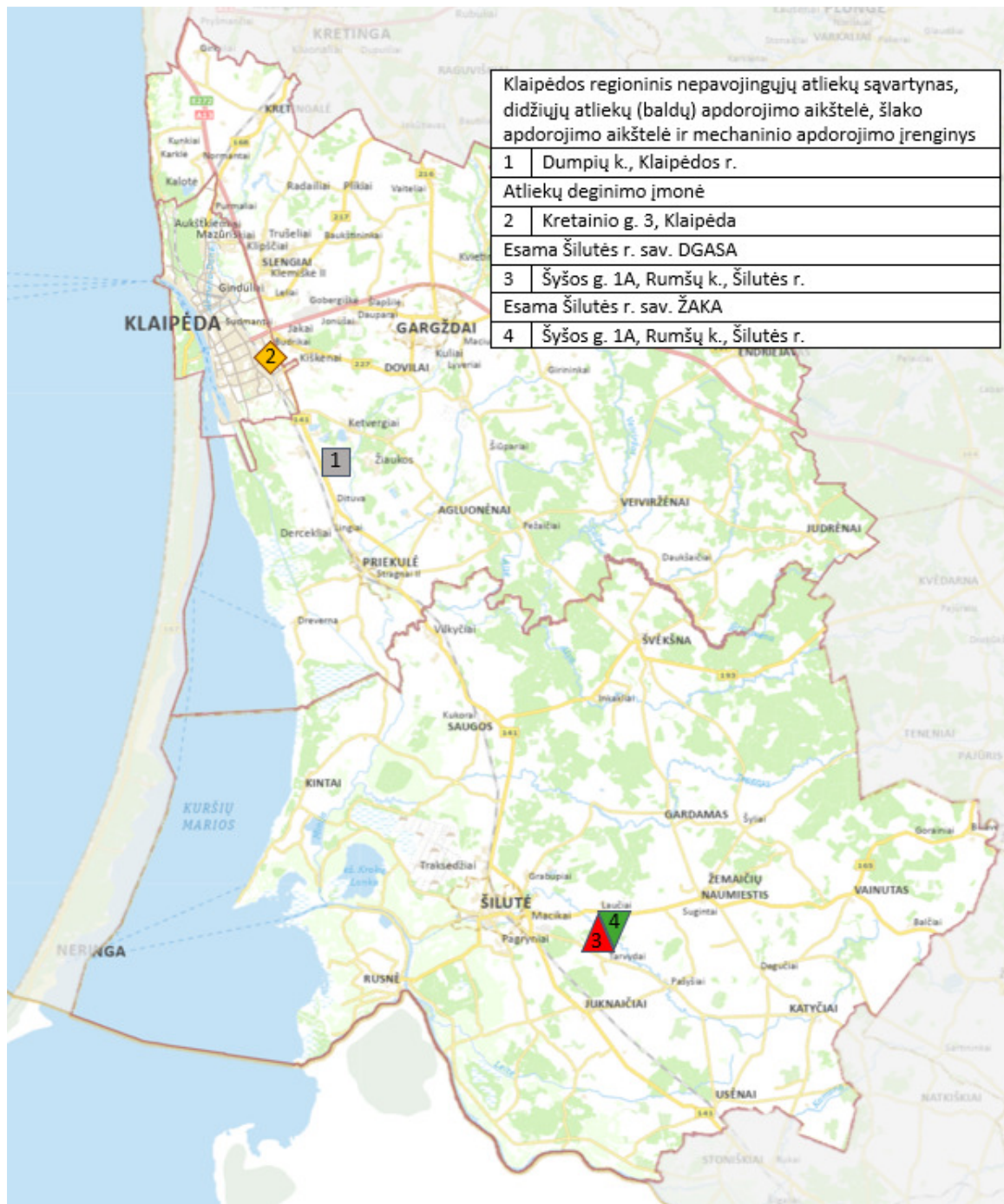
² VšĮ „Gamtos ateitis“ nuo 2023-01-01 perdavė visas teises ir pareigas, organizuojant gamintojų ir importuotojų pakuočių atliekų tvarkymą, Gamintojų ir importuotojų asociacijai „Gamtos ateitis“

³ VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos Nr. 003 galiojimas panaikintas Aplinkos apsaugos agentūros 2022-10-05 sprendimu Nr. LO-4 ir įstaiga 2022-10-12 įgijo bankrutuojančios įmonės statusą.

Papildančią sistemą diegiantis / įdiegęs asmuo	Papildančią sistemą eksploatuojantis asmuo	Pavadinimas atliekų, kurioms rinkti yra įdiegta papildanti sistema
Asociacija EEPA	UAB „EMP recycling“, UAB „Žalvaris“, UAB „Kaunakiemis“, UAB „Karavanas LT“, UAB „Utilsa“	EEĮ, baterijų ir akumuliatorių atliekos

Šaltinis: Savivaldybės ataskaita AAA už 2021 m.

Sukurta komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra Šilutės rajono savivaldybėje pateikta Pav. 1.

Pav. 1. Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra

Šilutės rajono savivaldybės didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA) ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė (ŽAKA) yra įrengtos Šilutės rajone, adresu Šyšos g. 1a., Rumšų

kaimas, Šilutės r. Aikšteles eksploatuoja KRATC, aikštelėmis nemokamai gali naudotis Šilutės rajono savivaldybės vietinės rinkliavos mokėtojai, išskyrus juridinius asmenis. Regioniniai įrenginiai (Klaipėdos regioninis nepavojingųjų atliekų sąvartynas, didžiųjų atliekų (baldu) apdorojimo aikštelė, šlako apdorojimo aikštelė ir mechaninio apdorojimo įrenginys), kuriuose tvarkomos ir šilutiškių komunalinės atliekos, įrengti Dumpių k., Klaipėdos r. UAB „Gren Klaipėda“ termofikacinėje jėgainėje, esančioje Klaipėdos laisvojoje ekonominėje zonoje, nuo 2013 m. naudojamos po mechaninio apdorojimo išrūšiuotos, perdirbimui nebetinkančios, komunalinės atliekos, iš kurių gaminama šiluma ir elektra.

2.3 Šilutės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Šilutės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos kūrimas ir plėtra finansuojama iš ES ir valstybės paramos lėšų, vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, savivaldybės biudžeto, taip pat KRATC lėšų, ir kitų lėšų.

2.3.1 Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas

Pagal *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą*, atliekų tvarkymo srityje taikomas principas „teršėjas moka“, kuris reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas, įskaitant išlaidas, patirtas reikiamai atliekų tvarkymo infrastruktūrai įrengti ir jai eksploatuoti, turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ir (ar) importuotojas.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nustatoma vadovaujantis minėtu „teršėjas moka“ principu, taip pat solidarumo, proporcingumo, nediskriminavimo, sąnaudų susigrąžinimo principais, kurie apibrėžti *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme*.

Remiantis minėtais principais bei vadovaujantis *Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklėmis*, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 71, Šilutės rajono savivaldybė nustato vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį. Nustatant šį dydį, apskaičiuojamos pastovios bei kintamos būtinosios komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos, kurias turi padengti kiekvienas nekilnojamo turto objektas (objektų rūšių sąrašą nustato Aplinkos ministerija).

Vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą yra nustatoma ir administruojama vadovaujantis *Šilutės rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatais*, patvirtintais Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gruodžio 16 d. sprendimu Nr. T1-865 su pakeitimais (naujausi rinkliavos dydžiai patvirtinti 2022 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. T1-1079). Vietinė rinkliava savivaldybėje įvesta nuo 2009-10-01.

Vietinės rinkliavos dydžiai apskaičiuojami ir (ar) perskaičiuojami pagal savivaldybės tarybos patvirtintą *Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžių nustatymo metodiką*. Pastoviosios rinkliavos dedamosios dydis visiems komunalinių atliekų turėtojams priklauso nuo jų valdomo apmokestinamo nekilnojamojo turto objekto paskirties. Vietinės rinkliavos kintamoji dalis priklauso nuo apmokestinamo nekilnojamojo turto objekto paskirties, nekilnojamojo turto objekto ploto arba, jei nekilnojamojo turto objektui priskirtas individualus konteineris – nuo konteinerio tūrio.

Šilutės rajono savivaldybėje vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per mėnesį (Savivaldybės ataskaitos AAA 2022 m. duomenimis) sudaro 5,18 Eur / mėn.

Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą administravimą savivaldybėje vykdo Šilutės rajono savivaldybės administracija. Vietinės rinkliavos lėšos naudojamos komunalinių atliekų surinkimui ir tvarkymui, visuomenės švietimui.

Principas „teršėjas moka“ reikalauja, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų ne tik atliekų turėtojas, bet ir (arba) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ir (ar) importuotojas. Lietuvoje gamintojo atsakomybės principas jau ilgą laiką taikomas pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių, alyvų, baterijų ir akumuliatorių bei kitų apmokestinamųjų gaminių (pvz., naudotų padangų) atliekų tvarkymui. Priėmus *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 1, 2, 3-3, 25, 28, 30, 32-1, 34-24, 34-25, 34-26, 35 straipsnių ir 5 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo antruoju-3 ir aštuntuoju-11 skirsniais įstatymą* šio principo taikymas buvo praplėstas ir palaipsniui pradedamas taikyti drėgnųjų servetėlių, oro balionėlių, tabako gaminių su filtrais, filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, ir žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, atliekų tvarkymui.

Gaminių ar pakuočių, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas, atliekų tvarkymui tenkančių išlaidų finansavimas yra gamintojų ir importuotojų pareiga. Įgyvendinant šią pareigą gamintojai ir importuotojai ar jų licencijuotos organizacijos sudaro *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme* ir (ar) *Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatyme* nurodytas sutartis su savivaldybėmis ar jų įgaliotais komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriais. Išlaidos, kurias pagal *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą* ir (ar) *Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymą*, privalo finansuoti gamintojai ir importuotojai, nėra įtraukiamos į vietinę rinkliavą.

2.3.2 Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos

Remiantis „*sąnaudų susigrąžinimo*“ principu, mokėjimai už komunalinių atliekų tvarkymą turi padengti visas būtinausias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas. Taigi vietinės rinkliavos dydžiai Šilutės rajono savivaldybėje turi būti nustatomi taip, kad surinktos lėšos padengtų suplanuotas savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo, eksploatacijos, plėtros ir administravimo sąnaudas: atliekų tvarkymo sistemos plėtros ir administravimo, vietinės rinkliavos administravimo, atliekų surinkimo ir transportavimo, apdorojimo, naudojimo energijai gauti, šalinimo, sąvartyno eksploatavimo, infrastruktūros plėtros, uždarymo, rekultivavimo, priežiūros po uždarymo bei kitas su atliekų tvarkymu susijusias išlaidas.

Klaipėdos regiono savivaldybėse atliekų surinkimo ir transportavimo iki regioninio atliekų šalinimo įrenginio sąnaudos skiriasi ir turi būti paskirstomos tarp viso regiono atliekų turėtojų, vadovaujantis „*solidarumo*“ principu. Todėl atliekų priėmimo į sąvartyną mokestis diferencijuojamas tokiu būdu, kad bendra vienos tonos komunalinių atliekų tvarkymo kaina visose Klaipėdos regiono savivaldybėse būtų panaši. Dėl šios priežasties visoms Klaipėdos regiono savivaldybėms nustatytas skirtingas sąvartyno „vartų mokestis“.

KRATC duomenimis, vienos tonos komunalinių atliekų priėmimo – KRATC „vartų mokestis“ Šilutės rajono savivaldybei 2014–2020 m. buvo 35,48 Eur (įskaitant PVM), 2021 m. – 44,13 Eur (įskaitant PVM), o nuo 2023 m. – 59,72 Eur (įskaitant PVM).

Komunalinių atliekų tvarkymo bendrąsias sąnaudas sudaro šių atskirų veiklų sąnaudos:

- komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo sąnaudos;
- DGASA eksploatavimo sąnaudos;
- komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos, į kurias įeina Klaipėdos regioninio sąvartyno eksploatavimo, įskaitant uždarymo, rekultivavimo ir priežiūros po uždarymo, ir

netinkančių eksploatuoti sąvartynų uždarymo bei priežiūros po uždarymo sąnaudos, komunalinių atliekų atidavimo deginimui sąnaudos, mechaninio komunalinių atliekų apdorojimo proceso sąnaudos, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių eksploatavimo sąnaudos bei bendrosios administracinės ir finansinės investicinės veiklos sąnaudos;

- komunalinių atliekų tvarkymo administravimo sąnaudos bei vietinės rinkliavos administravimo, į kurį įeina vietinės rinkliavos rinkimo organizavimo ir vykdymo (vietinės rinkliavos apskaičiavimo atskiriems subjektams, sąskaitų išrašymo, jų išsiuntimo ir kitos) sąnaudos.

Šilutės rajono savivaldybėje atliekų surinkimo ir vežimo paslaugos kaina nuo 2019 m. iki 2022 m. padidėjo 9,5 proc.

Lentelė 3. Komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo sąnaudos, 2019-2022 m.

Savivaldybė	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis, proc.
Šilutės r. sav.	535 857	551 446	508 826	586 816	9,5%

Šaltinis: KRATC, savivaldybės duomenys.

2.3.3 Investicinių projektų įgyvendinimas ir finansavimas

Su Europos Sąjungos parama Klaipėdos regione sukurta regioninė infrastruktūra – Klaipėdos regioninis sąvartynas, įrengtos atliekų priėmimo ir kompostavimo aikštelės, uždaryti ir rekultivuoti seni sąvartynai bei šiukšlynai, pastatytas regioninis atliekų mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginys (metiniai pajėgumai 75 tūkst. tonų, dirbant viena pamaina). Šilutės rajone iš Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšų įrengta esama DGASA ir ŽAKA, uždaryti ir rekultivuoti seni sąvartynai bei šiukšlynai.

Iš Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto Nr. 05.2.1-APVA-R-008-31-0005 „Maisto atliekų apdorojimo infrastruktūros sukūrimas Klaipėdos RATC“ diegiami maisto atliekų apdorojimo pajėgumai KRATC (ne mažesni kaip 6 673 t/metus) rūšiuojamuoju būdu iš gyventojų surinktomis maisto atliekomis apdoroti, atskiriant priemaišas ir paruošiant tolimesniam perdirbimui biomasę. Projektas bus baigtas įgyvendinti 2023 m., projekto vertė 2,1 mln. EUR, iš kurių 80 proc. sudaro Europos Sąjungos Sanglaudos fondo lėšos bei 20 proc. KRATC lėšos.

UAB „Fortum Klaipėda“ (nuo 2021 m. UAB „Gren Klaipėda“) Klaipėdos laisvoje ekonominėje zonoje (LEZ) savo lėšomis pastatė biokuro ir atliekų termofikacinę jėgainę, kurioje elektros ir šilumos energijos gamybai naudojamos po rūšiavimo likusios netinkamos perdirbimui, bet turinčios energetinę vertę atliekos. Taip pat naudojamos gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekos, gali būti naudojamas ir biokuras. Investicijų vertė siekė apie 126 mln. EUR. Jėgainė eksploatuojama nuo 2013 m.

2022m. Šilutės rajono savivaldybės administracija baigė įgyvendinti projektą „Komunalinių atliekų rūšiuojamojo susirinkimo infrastruktūros plėtra Šilutės rajono savivaldybėje“ pagal 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.2.1-APVA-R-008 priemonę „Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“. Bendra projekto vertė – 1 202 919,27 Eur, 1 022 481,37 Eur buvo finansuota iš Europos Sąjungos struktūrinių lėšų bei 180 437,90 Eur iš Šilutės rajono savivaldybės biudžeto. Įgyvendinant projektą rekonstruota 17 pusiau požeminių konteinerių aikštelių, įrengtos 57 naujos, įsigyti 2000 vnt. kompostavimo bei 138 vnt. maisto atliekų konteineriai.

2022-2023 m. Šilutės rajono savivaldybės administracija įgyvendino projektą su 85 proc. valstybės dotacija „Tekstilės konteinerių įsigijimas Šilutės rajone“, kuriame buvo numatyta įsigyti 20 vnt. tekstilės atliekų konteinerių, projekto vertė 27,83 tūkst. Eur su PVM.

2.4 Šilutės rajono savivaldybės statistiniai ir atliekų tvarkymo duomenys

2.4.1 Gyventojų skaičius ir būstai

Gyventojai ir namų ūkiai. Didžiausias komunalinių atliekų kiekis susidaro buityje, t. y. pas gyventojus, namų ūkiuose. Komunalinių atliekų kiekis ir sudėtis priklauso nuo daugelio veiksnių: namų ūkio dydžio, gyventojų skaičiaus, jų gyvenamosios vietos (daugiabutis ar individualus namas, miestas ar kaimas), vartojimo (pajamų) ir t.t.

Savivaldybės duomenimis, 2022 m. Šilutės rajono savivaldybėje gyveno 38,4 tūkst. gyventojų. Kaip pateikta lentelėje žemiau, Šilutės rajono savivaldybėje gyventojų skaičius 2013-2022 laikotarpio pabaigoje sumažėjo 15 proc.

Lentelė 4. Gyventojų skaičius Šilutės rajono savivaldybėje, 2013-2022 m.

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
45 156	45 156	45 156	45 156	45 156	45 120	38 204	37 076	38 364	38 364

Šaltinis: savivaldybės duomenys.

Valstybės duomenų agentūros (Lietuvos statistikos departamento) duomenimis, Šilutės rajone 2022 m. buvo 19 083 būstai, iš kurių 10 943 – butai daugiabučiuose namuose, 8 140 – butų 1-2 butų namuose. Valstybės duomenų agentūros (Lietuvos statistikos departamento) 2021 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenimis, daugiabučiuose namuose gyveno 53 proc. gyventojų (32 proc. mieste ir 21 proc. kaime), o individualiuose namuose – 47 proc. (9 proc. mieste ir 38 proc. kaime).

Registru centro duomenimis, per 2014–2022 m. laikotarpį Šilutės rajone buvo pastatyti 1 035 nauji individualūs namai. Daugiabučių plėtra visai maža, per šį laikotarpį pastatyti tik 5 daugiabučiai namai. 2022 m. duomenimis, Šilutės rajone iš viso buvo 7 389 vieno ir dviejų butų gyvenamieji (individualūs) namai ir 989 daugiabučiai namai.

Valstybės duomenų agentūros (Lietuvos statistikos departamento) duomenimis, vidutinės disponuojamos piniginės pajamos vienam namų ūkiui per metus 2022 m. Klaipėdos regione sudarė 17 688 Eur (Lietuvos Respublikoje – 17 892 Eur). Šie statistiniai duomenys leidžia daryti prielaidą, kad Klaipėdos regione bendrai gyventojų vartojimas atspindi šalies vidurkį, tačiau Šilutės rajone namų ūkių piniginės pajamos ir vartojimas gali būti kiek mažesnis, todėl ir susidarančių komunalinių atliekų kiekis gali būti mažesnis, nei vidurkis šalyje ar Klaipėdos regione (plačiau žr. 2.4.3 skyrių).

Ūkio subjektai. Valstybės duomenų agentūros (Lietuvos statistikos departamento) duomenimis, 2022 m. Šilutės rajone veikė 1 098 ūkio subjektai, t. y. beveik 13 proc. daugiau nei 2014 m.

2.4.2 Komunalinių atliekų turėtojų aptarnavimas

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane buvo nustatyta, kad savivaldybės iki 2016 metų privalo užtikrinti, jog visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga. Šilutės rajono savivaldybėje viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos užtikrinimas siekia 100 proc. visiems atliekų turėtojams – tiek gyventojams, tiek ūkio subjektams, išskyrus sodų paskirties objektų savininkus (ši paslauga teikiama tik 50 proc. sodų paskirties objektų savininkų). Tačiau visi sodų paskirties objektų savininkai gali nemokamai naudotis DGASA ir ŽAKA paslaugomis, artimiausiais bendro naudojimo kontaineriais.

2.4.3 Susidariusių ir surinktų komunalinių atliekų kiekiai ir sudėtis

Šilutės rajono savivaldybėje surinktų komunalinių atliekų kiekiai nuo 2013 m. pateikti **Lentelė 5**. Analizuojamu laikotarpiu surenkamų komunalinių atliekų kiekiai svyravo be aiškesnės tendencijos (nevertinant namudinio kompostavimo). Nuo 2018 m. stebima mažėjimo tendencija, kuri siejama ne tik su rūšiuojamojo surinkimo plėtra, tačiau ir su pasikeitusia komunalinių atliekų statistinių duomenų apskaitos sistema nuo 2020 m. (prie komunalinių atliekų nepriskiriamos naudotos padangos ir statybinės atliekos, nors šios atliekos susidaro buityje ir yra surenkamos per savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, pavyzdžiui, per DGASA). 2022 m. komunalinių atliekų surinkimas padidėjo 3 proc., lyginant su ankstesniais metais.

Lentelė 5. Surinktų komunalinių atliekų kiekiai Šilutės rajone 2013-2022 m., tonomis

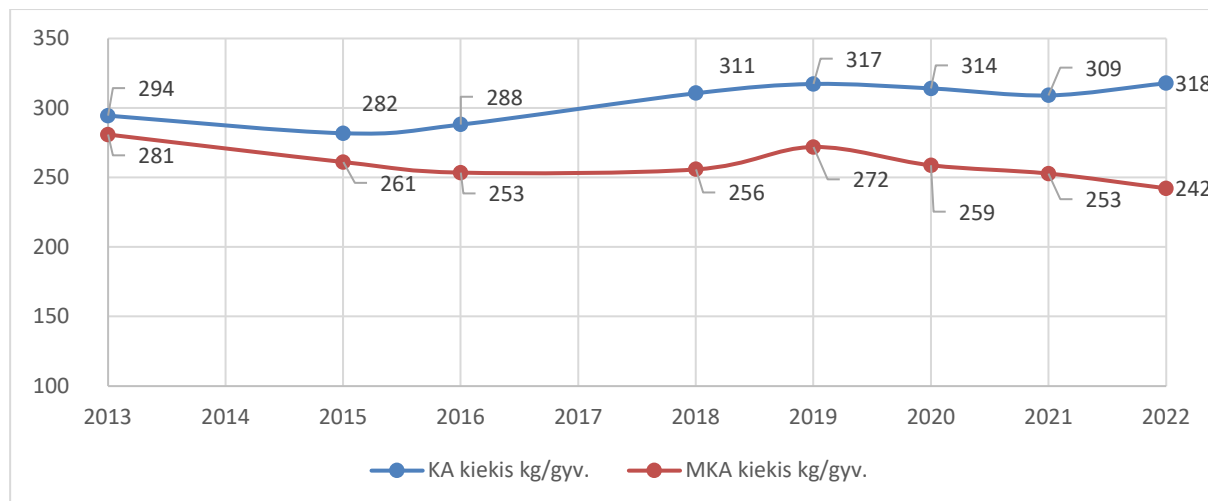
	2013	2015	2016	2018	2019	2020	2021	2022
Mišrios komunalinės atliekos	12 683	11 788	11 446	11 544	10 389	9 593	9 698	9 292
<i>Atskirai surinktos komunalinės atliekos</i>	<i>611</i>	<i>939</i>	<i>1 562</i>	<i>2 472</i>	<i>1 729</i>	<i>2 050</i>	<i>2 160</i>	<i>2 900</i>
Žaliosios atliekos		59	30	54	69	118	158	816
Pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos (popieriaus ir kartono, plastikų, stiklo ir metalų atliekos)	305	344	627	492	275	784	623	657
Pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos iš individualių valdų		244	349	559	362	389	784	787
Didžiosios atliekos	127	138	201	1 042	852	652	473	473
Medienos atliekos								70
Tekstilės atliekos		1	2	0	0	2	12	50
Elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekos	1	23	40	40	14	101	109	46
Naudotos padangos	25	10	14	209	23			
Buityje susidarančios pavojingos atliekos		1	1	2	2	4	0	1
Kitos atliekos (statybinės)	152	120	298	72	132			
Iš viso komunalinių atliekų	13 294	12 727	13 008	14 016	12 118	11 643	11 858	12 192

Šaltinis: Savivaldybės ataskaitos AAA

Vienas iš svarbiausių rodiklių reprezentuojančių atliekų susidarymą yra komunalinių atliekų kiekis, tenkantis vienam statistiniam gyventojui. Analizuojamu laikotarpiu komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui augo vidutiniškai po 1,2 proc. kasmet. 2022 m. vienam Šilutės rajono gyventojui komunalinių atliekų susidarė 318 kg (**Pav. 2**) ir tai yra 24 kg daugiau nei 2013 m. Surenkamų mišrių komunalinių atliekų kiekiai vienam gyventojui mažėja ir nuo 2013 m. mišrių komunalinių atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, sumažėjo beveik 39 kg/metus. Tai būtų galima paaiškinti gerėjančiu atliekų rūšiavimu, veikiančia užstatinių pakuočių surinkimo sistema ir didesne juridinių asmenų kontrole, t.y. mažiau gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų patenka į komunalinį srautą, nes mišrių komunalinių atliekų surenkamų kiekių duomenys yra tikslūs, jos sveriamos prieš patenkant į mechaninio rūšiavimo įrenginį.

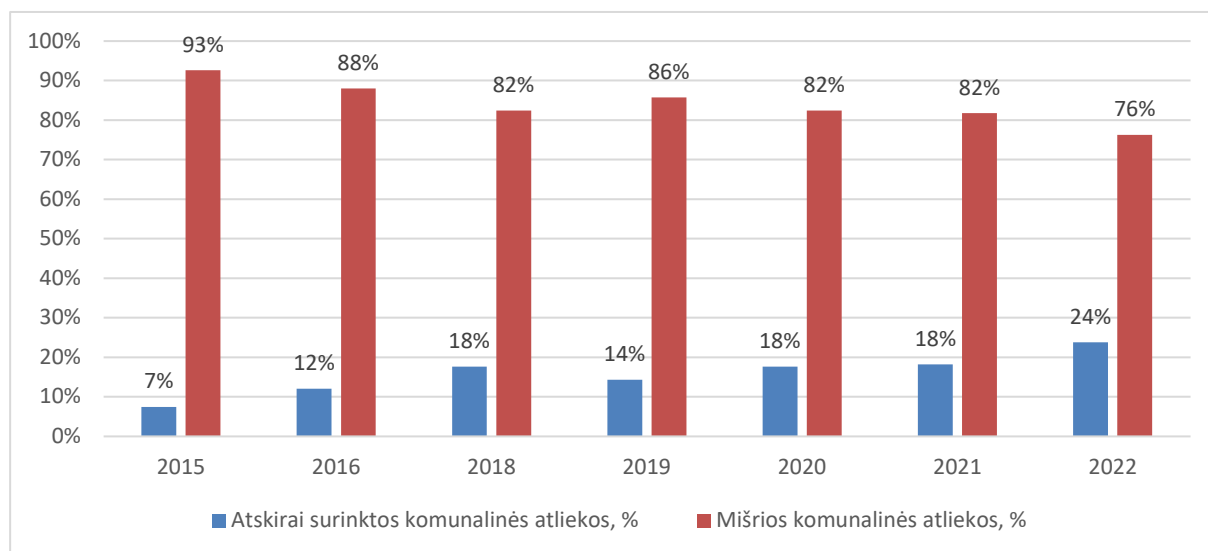
Vertinant pagal atliekų surinkimo būdą (**Pav. 2, Pav. 3**), Šilutės rajone surinktos mišrios komunalinės atliekos 2022 m. vis dar sudarė didžiąją dalį – 76 % viso surinktų komunalinių

atliekų kiekio, atskirai surinktos komunalinės atliekos – apie 24 % (vertinant atliekas, surenkamas tik per savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą (KATS)). Kaip matyti iš **Pav. 3**, rūšiuojamasis surinkimas išaugo, lyginant su 2015 m., tačiau surenkamų mišrių komunalinių atliekų kiekiai mažėja labai lėtai, vis dar vyraujantis komunalinių atliekų srautas yra nerūšiuotos mišrios atliekos.

Pav. 2. Surinktų komunalinių atliekų kiekiai Šilutės rajone 2013-2022 m., kg/gyv.

Šilutės rajone surinktų atliekų sudėtis pateikta **Lentelė 5**. Didžiausią kiekį atskirai surinktų atliekų 2022 m. sudarė pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos (12 proc.), žaliosios atliekos (7 proc.), didžiosios ir medienos atliekos (4 proc. kartu), vertinant nuo viso surinktų komunalinių atliekų kiekio. Atskirai surenkamos tekstilės atliekos bei elektros ir elektroninės įrangos atliekos tesiekia po 0,4 proc., buityje susidarantių pavojingųjų atliekų beveik nesurenkama.

Pav. 3. Atskirai surinktos ir mišrios komunalinės atliekos 2015-2022 m.

Nuo 2016-ųjų Lietuvoje veikia vienkartinų gėrimų pakuočių užstato sistema, per kurią kasmet surenkama daugiau nei 600 mln. vienkartinų gėrimų pakuočių. Šilutės rajone 2021 m. buvo surinkta 336 t vienkartinų užstatinių gėrimų pakuočių atliekų, 2022 m. – 326 t (**Lentelė 6**).

Lentelė 6. 2021-2022 m. surinktų Užstato administratoriaus pavedimo davėjų pakuočių atliekų kiekis, t

Metai	PET, t	Metalinės aliumininės, t	Metalinės plieninės, t	Stiklinės, t	Iš viso vienkartinį užstatinių gėrimų pakuočių, t
2021	143,79	69,26	0,16	122,63	335,84
2022	140,31	67,99	0,28	117,54	326,12

Šaltinis: USAD, 2022 m.

AAA duomenimis, dalis pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų, susidarančių įmonėse, įstaigose ir organizacijose ir kurios tvarkomos tiesiogiai perduodant atliekų tvarkytojams, taip pat yra priskiriamos komunalinėms atliekoms. 2020 m. pas juridinius asmenis susidarė ir buvo surinkta 785 t pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei 1 t maisto atliekų (Lentelė 7).

Vertinama, kad Šilutės rajone išdalintuose namudinio kompostavimo konteineriuose (dėžėse) (4 050 vnt.) buvo sukompostuota apie 1 382 t biologinių atliekų, kurios nepateko į mišrių komunalinių atliekų konteinerius, t. y. nepateko į komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemą. Detalesnė informacija apie namudinį kompostavimą pateikta 2.7.1 skyriuje.

Taigi įvertinus juridinių įmonių atliekas, vienkartinį gėrimų pakuočių užstato sistemos atliekas, namų sąlygomis sukompostuotas žaliąsias atliekas bei per savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą surenkamas atliekas, bendras komunalinių atliekų kiekis Šilutės rajone 2022 m. siekė apie 14,7 tūkst. t.

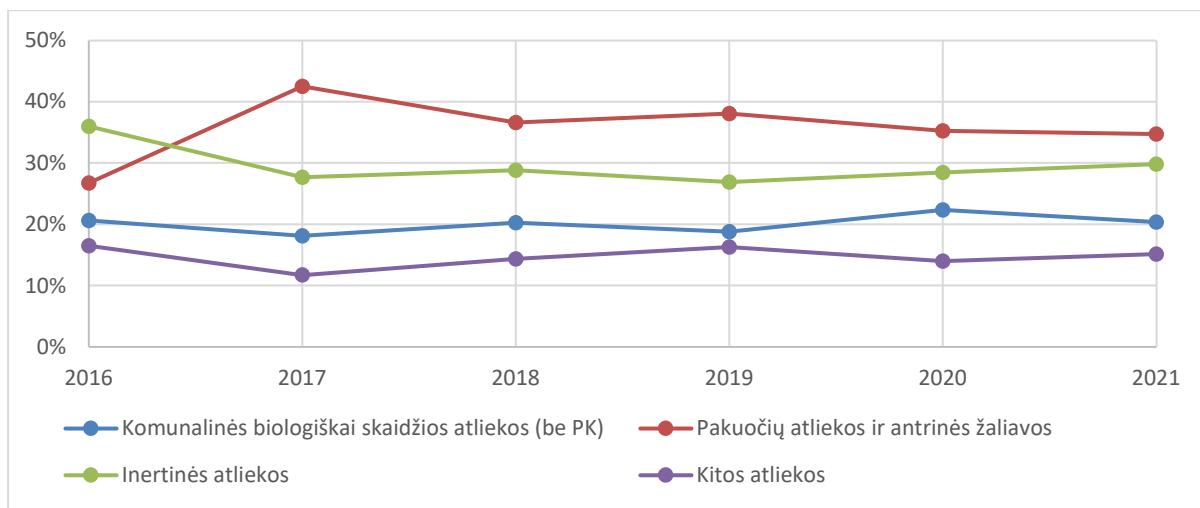
Lentelė 7. Per savivaldybės organizuojamą sistemą, pakuočių užstato sistemą ir juridinių asmenų surinktos bei namų sąlygomis sukompostuotos komunalinės atliekos Šilutės raj. savivaldybėje, 2021-2022 m.

Metai	MKA, t	Atskirai per KAT sistemą surinktos atliekos, t	Surinktos pakuotės per užstato sistemą, t	Iš juridinių asmenų surinktos pakuočių atliekos, t (2020 m.)	Iš juridinių asmenų surinktos maisto atliekos, t	Namų sąlygomis sukompostuotos ŽA, t	Iš viso KA, t
2021	9 698	2 160	336	785*	1*	1 382	14 361
2022	9 292	2 900	326	785*	1*	1 382	14 686

* - 2020 m. duomenys

Įvertinus atskirai surinktas komunalines atliekas per kitas surinkimo sistemas (pakuočių užstato, juridinių asmenų) bei namų sąlygomis sukompostuotas žaliąsias atliekas, atskirai surinktų komunalinių atliekų kiekiai 2021 m. išaugo iki 32 proc., o 2022 m. preliminariai iki 37 proc., lyginant su visu susidariusiu ir surinktu komunalinių atliekų kiekiu (Lentelė 7).

2012 m. Klaipėdos regioniniame sąvartyne KRATC pradėjo vykdyti į sąvartyną atvežtų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo darbus – atliekų monitoringą. Atliekų sudėties tyrimai vykdomi, vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011-08-31 įsakymu Nr. D1-661 „Dėl regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio juose vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Į Klaipėdos regioninį sąvartyną iš Šilutės rajono savivaldybės atvežtų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo apibendrinti (apjungti į stambesnes grupes) duomenys už 2016-2021 m. pateikti Pav. 4. Remiantis mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo duomenimis, į sąvartyną atvežtose mišriose komunalinėse atliekose vyrauja pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos (įskaitant popieriaus ir kartono (PK) atliekas – beveik 35 %, inertinės atliekos sudaro apie 30 %, biologiškai skaidžios atliekos sudaro apie 20 % (be PK atliekų), o visos kitos atliekų frakcijos – apie 15 %.

Pav. 4. Į Klaipėdos regioninę sąvartyną iš Šilutės raj. savivaldybės atvežtų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo duomenys (apibendrinti 2016-2021 m. duomenys)

Kitos atliekos

Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje tvarkomos ne tik vietinės rinkliavos mokėtojų komunalinės atliekos, bet ir kitos savivaldybės teritorijoje susidaranti atliekos (pvz., mišrios statybinės ir griovimo atliekos, naudotos padangos, bešeimininkės atliekos). Remiantis KRATC duomenimis, 2022 m. iš Šilutės rajono atliekų turėtojų buvo surinkta 533 t mišrių statybinių ir griovimo atliekų bei 80 t naudotų padangų (Lentelė 8).

Lentelė 8. Į DGASA priimti kitų atliekų kiekiai

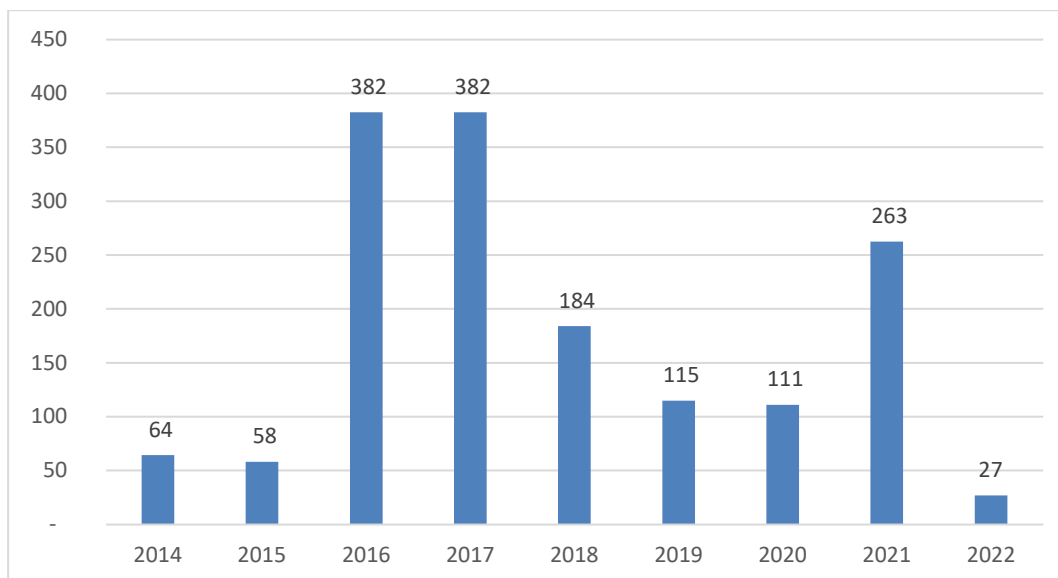
Atliekų pavadinimas	2021 m. priimtas atliekų kiekis, t	2022 m. priimtas atliekų kiekis, t
Mišrios statybinės ir griovimo atliekos	551	533
Naudotos padangos	43	80

Šaltinis: KRATC.

Remiantis Savivaldybės ataskaitomis, tvarkant aplinką 2021 m. buvo surinkta 262,6 t, o 2022 m. – beveik 27 tonos bešeimininkių komunalinių atliekų, kurių sutvarkymui Šilutės raj. savivaldybė papildomai skiria savivaldybės biudžeto ar savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšas.

2021 m. didžiausią kiekį bešeimininkių atliekų pagal svorį sudarė didžiosios atliekos (84%) ir naudotos padangos (16%). 2022 m. buvo surinktos ir sutvarkytos tik bešeimininkės naudotos padangos. Kaip rodo bešeimininkių atliekų analizė, didžiausią dėmesį reikėtų skirti buityje susidarantių didelių gabaritų atliekų ir naudotų padangų susidarymo ir tvarkymo kontrolei užtikrinti, patogesnių šių atliekų rūšiavimo sąlygų gyventojams sudarymui.

Bešeimininkių atliekų daugiausiai buvo surinkta ir sutvarkyta 2016-2017 m. – daugiau kaip 380 t per metus, pastaraisiais metais bešeimininkių atliekų kiekis sumažėjo (Pav. 5).

Pav. 5. Sutvarkytos bešeimininkės atliekos Šilutės rajono savivaldybėje, tonomis, 2014-2022 m.

2.4.4 Sutvarkytų komunalinių atliekų kiekiai

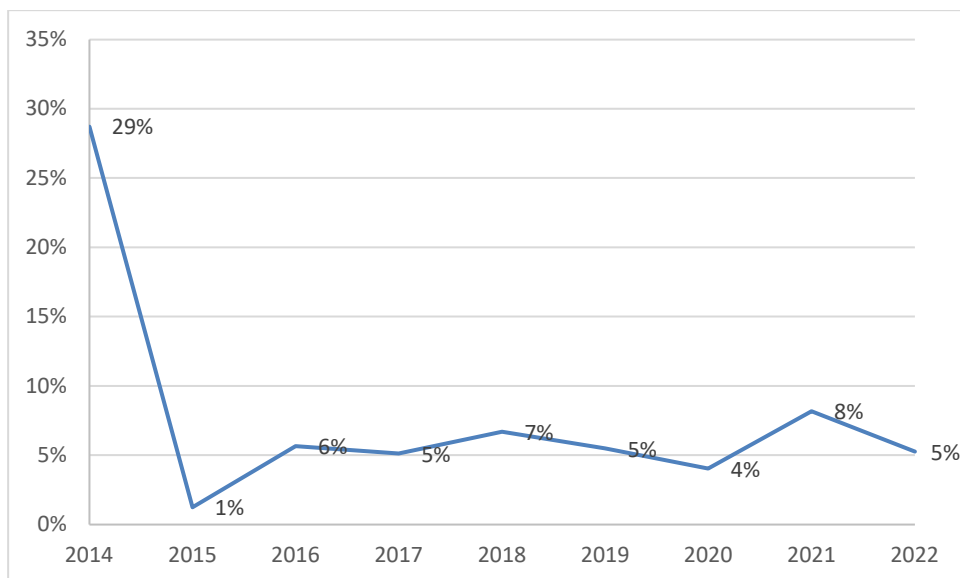
Remiantis savivaldybės duomenimis, didžiausia dalis surinktų ir apdorotų komunalinių atliekų yra nukreipiama į deginimą su energijos išgavimu (UAB „Gren Klaipėda“) (daugiau kaip 8,5 tūkst. t kasmet), perdirbama apie 1,9 tūkst. t., o pašalinama labai nedaug – 2022 m. buvo pašalinta 642 t komunalinių atliekų iš visos Šilutės rajono savivaldybės (Lentelė 9).

Lentelė 9. Sutvarkyti komunalinių atliekų kiekiai Šilutės rajone, 2015-2022 m.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Surinkta KA, t	12 727	11 730	13 008	14 016	12 118	11 642	11 991	12 192
Perdirbta/ panaudota pakartotinai KA, t	12 568	11 068	12 344	2 823	2 180	2 235	1 687	1 882
Sudeginta KA, t				10 256	9 274	8 938	8 951	8 543
Pašalinta KA, t	160	662	664	937	664	469	979	642

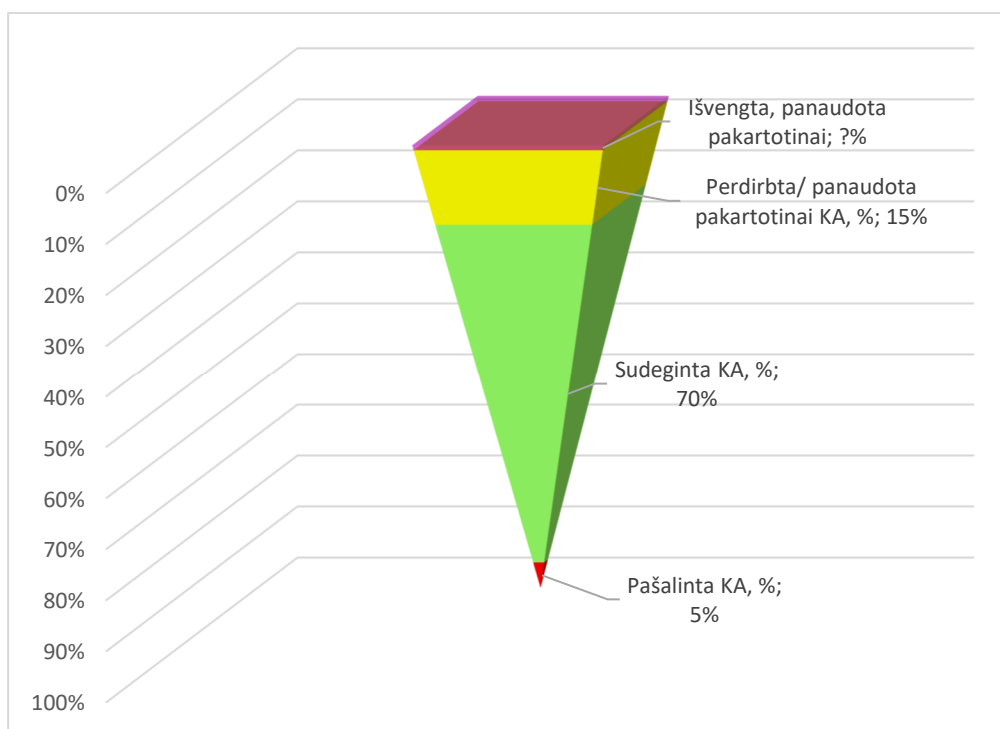
Šaltinis: Savivaldybės ataskaitos AAA

Šilutės rajono savivaldybė jau 2022 m. įvykdė valstybinę komunalinių atliekų tvarkymo užduotį – iki 2030 m. sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) (Pav. 6), tačiau vis dar sudeginama komunalinių atliekų beveik 5 kartus daugiau negu perdirbama. Kaip matyti iš pateiktų duomenų, nuo 2022 m. sąvartyne pašalinta 5 proc. visų komunalinių atliekų, surinktų Šilutės rajono savivaldybėje.

Pav. 6. Šilutės rajono komunalinių atliekų šalinimas 2011-2022 m.

Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane numatyta, kad visi atliekų tvarkymo subjektai (valstybinio, regioninio ir savivaldybių reguliavimo, planavimo, organizavimo, kontrolės subjektai, gamybos ir prekybos įmonės, GI, jų organizacijos, atliekų tvarkytojai, atliekų turėtojai ir darytojai) turi imtis visų priemonių, kad būtų užtikrintas atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumas. Pav. 7 grafiškai pateiktas Šilutės rajono komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimas 2022 m.

Pav. 7. Šilutės rajono komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimas 2022 m.

Kaip matyti iš grafiko, puikiai susitvarkyta su komunalinių atliekų šalinimo sumažinimu, atliekų šalinama minimaliai. Ateityje pagrindinis dėmesys turės būti skiriamas komunalinių atliekų perdirbimui padidinti ir deginimui sumažinti. Kol kas kiekybiškai sunku įvertinti, kiek komunalinių atliekų buvo išvengta (nepateko į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą), nes

tokios atliekos nėra apskaitomos, nors įvairios atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo iniciatyvos yra plėtojamos.

Detalesnė informacija apie komunalinių atliekų susidarymą, surinkimą ir tvarkymą Šilutės rajono savivaldybėje pateikta tolimesniuose 2.5-2.8 skyriuose.

2.5 Mišrių komunalinių atliekų surinkimas ir tvarkymas

Remiantis savivaldybės duomenimis, Šilutės rajone 2022 m. buvo surinkta 9,3 tūkst. t mišrių komunalinių atliekų (Lentelė 10). Kaip matyti iš analizuojamų duomenų, surenkamų mišrių komunalinių atliekų kiekiai kasmet mažėja, o 2022 m. šių atliekų buvo surinkta 27 proc. mažiau, lyginant su 2014 m.

Lentelė 10. Surinkti mišrių komunalinių atliekų kiekiai, tonomis, 2014-2022 m.

2014	2015	2016	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis
12 683	11 788	11 501	11 156	11 544	10 389	9 593	9 292	-27%

Šaltinis: Savivaldybės ataskaitos AAA

Kaip jau buvo minėta aukščiau, surenkamų mišrių komunalinių atliekų kiekiai vienam gyventojui mažėja ir nuo 2013 m. mišrių komunalinių atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, sumažėjo beveik 39 kg/metus (Pav. 2) iki 242 kg/metus vienam gyventojui 2022 m. Tai būtų galima paaiškinti gerėjančiu atliekų rūšiavimu ir didesne juridinių asmenų kontrole, t.y. mažiau gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų patenka į komunalinį srautą, nes mišrių komunalinių atliekų surenkamų kiekių duomenys yra tikslūs, jos sveriamos prieš patenkant į mechaninio rūšiavimo įrenginį.

2.5.1 Mišrių komunalinių atliekų surinkimo sistema

Šilutės rajone mišrių komunalinių atliekų surinkimui taikoma konteinerinė atliekų surinkimo sistema. Mišrioms komunalinėms atliekoms iš individualių namų valdų surinkti dažniausiai naudojami 120 arba 240 litrų talpos konteineriai. Mišrioms komunalinėms atliekoms surinkti iš daugiabučių gyvenamųjų namų, įstaigų, įmonių ir organizacijų naudojami kolektyviniai 1100 litrų talpos antžeminiai arba 3000-5000 litrų pusiau požeminiai ir požeminiai konteineriai. Dažnai į tuos pačius kolektyvinius konteinerius metamos tiek gyventojų, tiek įmonių ir organizacijų mišrios komunalinės atliekos.

Mišrios komunalinės atliekos surenkamos apvažiavimo būdu pagal iš anksto atliekų surinkėjo sudarytą ir su Šilutės rajono savivaldybe suderintą grafiką, apie kurį turi būti informuoti atliekų turėtojai.

Šilutės rajone viešųjų pirkimų būdu parinkta įmonė – komunalinių atliekų vežėjas – UAB „Ecoservice“ teikia platesnę, nei tik mišrių komunalinių atliekų, surinkimo paslaugą, t. y. aptarnauja ir kitų atliekų (antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų, tekstilės) konteinerius, apvažiavimo būdu teikia didelių gabaritų atliekų surinkimo paslaugas.

Šilutės rajono savivaldybės teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos vežamos į Mechaninį atliekų apdorojimo (MA) įrenginį, esantį Dumpių kaime (Klaipėdos rajone) tolimesniai tvarkymui. Po atliekų apdorojimo (rūšiavimo) likusios netinkamos perdirbti ir turinčios energetinę vertę nepavojingosios komunalinės atliekos yra perduodamos energijai gauti, atskirtos mineralinės medžiagos naudojamos sąvartyno šlaitų formavimui ir pan. Klaipėdos regioniniame sąvartyne šalinamos tik netinkamos perdirbti atliekos, o neapdorotos mišrios komunalinės atliekos nėra šalinamos. Atliekų, priimamų į MA įrenginius, priėmimo tvarką tvirtina KRATC, kuris vykdo MA įrenginių operatoriaus funkcijas.

Lentelė 11 pateiktas Šilutės rajono savivaldybės mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių minimalus ištuštinimo dažnis.

Lentelė 11. Mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių minimalus ištuštinimo dažnis.

Aptarnaujami mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriai	Minimalūs ištuštinimo dažniai
Kolektyvinio naudojimo konteineriai	Šilutės mieste – 3 kartus per savaitę; Šilutės rajone – 1 kartą per savaitę;
Individualiose namų valdose esantys konteineriai	Šiltuoju metų laiku (nuo balandžio 1 d. iki rugpjūčio 31 d.) – 2 kartus per mėnesį, o šaltuoju metų laiku (nuo rugsėjo 1 d. iki kovo 31 d.) 1 kartą per mėnesį.
individualius konteinerius, kuriuos naudoja juridiniai asmenys	ne rečiau kaip 1 kartą per mėnesį arba pagal suderintą su atliekų vežėju grafiką

Šaltinis: Šilutės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės ir atliekų tvarkytojų informacija

2.5.2 Mechaninio apdorojimo įrenginiai, jų pajėgumai ir sutvarkyti kiekiai

Nuo 2015 m. veikia Klaipėdos regioninis mechaninio apdorojimo (MA) įrenginys (Dumpių k., Klaipėdos r.), kuriame rūšiuojamos mišrios komunalinės atliekos ir kurio pajėgumas siekia 75 000 t/m dirbant viena pamaina ir 125 000 t/m, dirbant dviem pamainomis. MA įrenginio paskirtis – iš mišrių komunalinių atliekų srauto atskirti: antrines žaliavas (popierius ir kartonas (19 12 01) ir jų pakuotės (15 01 01); kombinuotosios pakuotės (15 01 05); juodieji metalai (19 12 02); spalvotieji metalai (19 12 03); metalinės pakuotės (15 01 04); plastikai ir guma (19 12 04); plastikinės (kartu su PET) pakuotės (15 01 02); stiklas (19 12 05) ir jo pakuotės (15 01 07); medinės pakuotės (15 01 03)); atliekas, nebetinkančias perdirbimui, tačiau turinčias energetinę vertę (atgautas kietasis kuras, kurio kalingumas ≥ 11 MJ/kg, drėgnumas ≤ 35 %) (19 12 10); biologiškai skaidžias atliekas, kurios toliau naudojamos kaip žemo kalingumo degiosios atliekos (kalingumas ≥ 6 MJ/kg, drėgnumas ≤ 65 %) (19 12 12); inertines atliekas (smėlį, akmenis, žemę) (19 12 09), atsitiktinai su mišriomis komunalinėmis atliekomis patenkančias stambių gabaritų atliekas (20 03 07); nebenaudojamą elektros ir elektronikos įrangą (nenurodyta 16 02 09-16 02) (16 02 14); atliekų rūšiavimo metu susidariusias atliekas, nebetinkamas naudojimui ir energijai gauti (19 12 12). MA įrenginį eksploatuoja KRATC, didelis dėmesys skiriamas kvapų prevencijai. MA įrenginyje išrūšiuojama 1,5-4,0 proc. perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų (Lentelė 12).

Lentelė 12. Mišrių komunalinių atliekų apdorojimas MA įrenginyje ir tolimesnis tvarkymas, 2016-2022 m.

Metai	Iš Klaipėdos regiono savivaldybių gautas MKA kiekis, t/m.	Iš MKA atskirtų antrinių žaliavų (įskaitant pakuotes) kiekis, t/m.	Atiduotas perdirbti ar kitaip panaudoti antrinių žaliavų kiekis, t/m.	Paruoštų deginimui atliekų kiekis, t/m.	Po apdorojimo perduotas energijai gauti atliekų kiekis, t/m.	Likusių po apdorojimo atliekų pašalintas sąvartyne, t/m.	Likusių po apdorojimo atliekų kiekis panaudotas sąvartyne, %	Šilutės rajono sav. MKA dalis, %
2022	93 640	1 348	1 488	85 676	85 243	1 195	5 421	10%
2021	98 715	2 496	2 554	86 087	95 319	1 491	8 641	10%
2020	99 410	2 888	2 734	90 073	90 073	1 145	0	10%
2019	101 597	2 553	2 553	90 690	89 511	1 197	0	11%
2018	104 623	3 184	2 807	93 239	97 947	0	8 494	11%
2017	108 781	4 030	4 559	95 483	102 473	0	9 753	10%
2016	10 2928	4 225	3 341	89 114	94 647	4 120	5 469	11%

Šaltinis: KRATC.

Išrūšiuotos netinkamos perdirbti komunalinės atliekos, turinčios energetinę vertę, vežamos deginimui į atliekų termofikacinę jėgainę Klaipėdoje (2.5.4 skyrių). MA įrenginyje atskirtos antrinės žaliavos realizuojamos perdirbimui, inertinės atliekos panaudojamos sąvartyne kelių tvarkymui ar pašalintų atliekų perdengimui ir tik visai nedidelis kiekis 1,2 – 1,5 proc. yra šalinama sąvartyne.

2.5.3 Komunalinių atliekų šalinimo įrenginiai ir jų pajėgumai

Klaipėdos regioninis sąvartynas įrengtas Dumpių k., Klaipėdos r., 14 km atstumu nuo didžiausio atliekų susidarymo šaltinio Klaipėdos regione – Klaipėdos miesto, nuošalioje, retai apgyvendintoje vietovėje. Šalia Klaipėdos regioninio sąvartyno nėra mokyklų, ligoninių, saugomų teritorijų, kultūros vertybių, apylinkės nepasizymi jautriomis aplinkos poveikiui teritorijomis.

Sąvartyno 1-2 sekcijos, kurių projektinė talpa 1,5 mln. t, pradėtos eksploatuoti 2008 m. balandžio 1 d. Šių sekcijų likutinė talpa 2021 m. pabaigoje buvo apie 55 000 t, todėl buvo priimtas sprendimas įrengti likusią 3-iają sekciją, o pirmąsias 2 dalinai uždengti, kad būtų sumažintas kvapų sklaidimas ir filtrato kiekis. 3 sekcija pradėta eksploatuoti 2022 m. Šiame sąvartyne, kurio kaupas užima 10,3 ha plotą, iš viso tilps apie 2,5 mln. tonų atliekų. 3-iosios sekcijos plotas – 3,27 ha, talpa – 1 mln. t nepavojingųjų atliekų, planuojamas eksploatavimo laikas – iki 10 metų. Planuojama sąvartyno eksploatacijos pabaiga yra 2030 m., o rektivacijos pradžia – 2031 m., tačiau faktinis eksploatacijos laikas priklausys nuo tinkamo atliekų sluoksnių sutankinimo ir nuo kitų aplinkybių, todėl sąvartyno 3-ioji sekcija gali būti eksploatuojama ir po 2030 m. iki pilno užpildymo. Klaipėdos regioninį sąvartyną eksploatuoja KRATC.

Sąvartyno kaupo aukštis virš žemės paviršiaus projektuojamas 30-35 m. Sąvartyno zonoje įrengta filtrato surinkimo sistema su 2 mm storio membrana iš aukšto tankumo polietileno. Virš membranos paklotas 500 mm storio drenažinis smėlio sluoksnis, kuriame sumontuotas filtrato drenažo vamzdynas iš perforuotų polietileningų vamzdžių su žvirgždo apsauginiu sluoksniu. Drenažine sistema surinktas filtratas automatizuotomis filtrato surinkimo siurbliėmis paduodamas į filtrato kaupyklą, o po to filtrato ir mišrių nuotekų siurblinės pagalba nuvedamas į Klaipėdos miesto biologinius nuotekų valymo įrenginius. Visose nuotekų linijose įrengtos monitoringo sistemos, išspėjančios apie bet kokią nuotėkį į gamtinę aplinką.

Sąvartyno kaupe II-ame sąvartyno eksploatavimo etape įrengta susidariusių dujų surinkimo sistema. Visos sąvartyne surinktos dujos tiekiamos į AB „Klaipėdos vanduo“ nuotekų valymo įrenginius, kur jos paverčiamos į naudingą energiją. Dėl remonto ar kitų priežasčių neveikiant AB „Klaipėdos vanduo“ generatoriams, sąvartyno dujos gali būti deginamos deginimo žvakėje.

Sąvartyne įrengta asbesto šalinimo sekcija, kurios projektinis pajėgumas 50 tūkst. t arba 3,3 tūkst. t per metus.

Sąvartyno teritorijoje įrengta dugno pelenų (šlako) apdorojimo aikštelė, kurios pajėgumas 90 tūkst. t per metus (60 tūkst. t vienu metu laikomas kiekis). Šią aikštelę įrengė KRATC ir 2020 m. sutartiniais pagrindais perdavė eksploatuoti UAB „Gren Lietuva“.

Klaipėdos regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne 2022 m. bendras pašalintas atliekų kiekis sudarė – 38,8 tūkst. t, savivaldybių pašalintas atliekų kiekis – 4,4 tūkst. t, tame tarpe komunalinių atliekų – 1,5 tūkst. t (0,8 % nuo bendro regione susidariusio komunalinių atliekų kiekio). Šilutės rajono savivaldybės pašalinti atliekų kiekiai pateikti **Lentelė 9**.

2.5.3.1 Šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai

Kaip pateikta **Lentelė 13**, šalinamų Šilutės rajono savivaldybėje susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai neviršijo *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane* Šilutės rajono savivaldybei nustatytų didžiausių leistinų šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekių 2014-2022 m. laikotarpiu, t. y. Šilutės rajono savivaldybė įvykdė valstybines biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo 2014-2020 m. užduotis. KRATC duomenimis, regioniniame sąvartyne šalinamas biologiškai skaidžias atliekas daugiausiai sudaro gatvių valymo atliekos iš Šilutės rajono savivaldybės.

Lentelė 13. Pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai, 2014-2021 m.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Leistinas pašalinti BSA kiekis, t	5 623	5 623	5 061	5 061	4 499	4 499	3 936	3 936	3 936
Pašalintas BSA kiekis, t	268	457	742	468	353	447	360	482	730

Šaltinis: KRATC.

Pagrindine komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduoties įvykdymo sąlyga galima įvardinti tai, kad nuo 2013 m. Klaipėdos regioniniame sąvartyne išrūšiuotos mišrios komunalinės atliekos naudojamos energijos gamybai biokuro ir atliekų termofikacinėje jėgainėje Klaipėdoje.

2.5.4 Atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai ir jų pajėgumai

Klaipėdos LEZ teritorijoje nuo 2013 m. veikia UAB „Fortum Klaipėda“ (nuo 2021 m. UAB „Gren Klaipėda“) pirmoji Lietuvoje biokuro ir atliekų termofikacinė jėgainė, kurioje netinkančios perdirbti turinčios energetinę vertę komunalinės atliekos panaudojamos energijos gamybai. Jėgainės statybai parinktas sklypas pramoninėje miesto zonoje, toliau nuo gyvenamųjų teritorijų, su gerai išvystyta inžinerine infrastruktūra – ryšių, elektros, vandentiekio ir nuotekų tinklais, šilumos bei karšto vandens tiekimo tinklais, dujotiekiu. Artimiausia gyvenamoji teritorija – Lypkių gyvenvietė/sodyba nutolusi maždaug 390 m, Švepelių gyvenvietė/sodyba – 600 m, artimiausias gyvenamasis daugiabutis namas, esantis Klaipėdos miesto gyvenamajame rajone – Vingyje, nutolęs apie 800 m nuo jėgainės. Jėgainės elektrinė galia siekia 20 MW, o šiluminė galia – 67 MW. Jėgainė veikia ištisus metus. Jėgainė per metus pajėgi sudeginti iki 255 tūkst. tonų atliekų⁴. Kaip pagalbinis kuras jėgainės paleidimo ir stabdymo metu naudojamos gamtinės dujos.

Per 2021 m. UAB „Gren Klaipėda“ elektrai ir šilumai pagaminti sunaudojo 724 680 MWh kuro mišinio (per 2020 m. 704 705 MWh), kuriame atsinaujinantys išteklių (biokuras ir biologiškai skaidi dalis atliekose) sudarė 49,1 procentus (2020 m. 49,5 proc.). 2021 metais sudeginta 140 456 tonų komunalinių atliekų (102 336 tonos iš KRATC, 38 120 tonos iš kitų regionų), 115 782 tonos pramoninių atliekų ir 0 tonų biokuro (2020 metais sunaudota 139 882 tonų komunalinių atliekų ir 111 355 tonos pramoninių atliekų)⁵.

Šilutės rajono savivaldybės panaudoti energijos gamybai atliekų kiekiai pateikti **Lentelė 9**.

⁴ Šaltinis: UAB „Gren Klaipėda“ internetinė svetainė: <https://gren.com/lt/energija-is-atlieku/>

⁵ Šaltinis: UAB „Gren Klaipėda“ Nepriklausomo auditoriaus išvada, metinis pranešimas ir finansinės ataskaitos už metus, pasibaigusius 2021 m. gruodžio 31 d. https://grenweb01.blob.core.windows.net/gren-web-production/2022/05/gren-klaipeda_finansine-ataskaitomybe_2021.pdf

2.6 Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimas ir tvarkymas

2014 m. Šilutės rajono savivaldybėje rūšiuojamuoju atliekų surinkimo būdu buvo surinkta 305 t pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų (stiklo, popieriaus ir kartono, plastikų ir metalo atliekų), o 2022 m. – jau 1 444 t (Lentelė 5).

Nuo 2016-ųjų Lietuvoje veikia vienkartinį gėrimų pakuočių užstato sistema, per kurią kasmet surenkama daugiau nei 600 mln. vienkartinį gėrimų pakuočių. Šilutės rajono savivaldybėje 2022 m. buvo surinkta 326 t vienkartinį užstatinių gėrimų pakuočių atliekų. Savivaldybėje 2021-2022 m. surinktos užstatinės pakuotės pagal rūšis pateiktos Lentelė 6, o bendri kiekiai nuo užstato sistemos įdiegimo pradžios – Lentelė 14. Kaip matyti iš pateiktų duomenų, surenkamų vienkartinės užstatinės pakuotės atliekų kiekiai nuo 2016 m. kasmet didėja.

Lentelė 14. Šilutės rajono savivaldybėje surinktos vienkartinės užstatinės pakuotės atliekos, tonomis

Savivaldybė	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Šilutės rajono sav.	201	249	266	283	295	336	326

Šaltinis: USAD, 2022 m.

Palyginti su tais kiekiais, kuriuos būtų galima atskirti iš komunalinių atliekų srauto, atskirai surenkama vis dar sąlyginai nedaug antrinių žaliavų, o neišrūšiuotos antrinės žaliavos patenka į mišrias atliekas.

Vertinama, kad 2022 m. į mišrių komunalinių atliekų srautą (konteinerius) pateko virš 3,2 tūkst. tonų antrinių žaliavų. Klaipėdos regioniniame MA rūšiavimo įrenginyje iš MKA srauto kasmet išrūšiuojama 2,5-4,0 proc. perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų (Lentelė 12). Likusios antrinės žaliavos kartu su kitomis degiosiomis komunalinėmis atliekomis panaudojamos energijos gamybai biokuro ir atliekų termofikacinėje jėgainėje Klaipėdoje, tačiau prarandami jų medžiaginiai išteklių.

Lentelė 15. Konteinerinėje ir užstato sistemoje Šilutės rajone ir Klaipėdos regione surinktų ir sutvarkytų antrinių žaliavų grynujų kiekių (be priemaišų) palyginimas

Savivaldybė/ regionas	Ind. konteineriais surinktas AŽ kiekis, t			Ind. konteineriais surinktas AŽ kiekis, kg/gyv.			Kolektyviniais konteineriais surinktas AŽ kiekis, t			Kolektyviniais konteineriais surinktas AŽ kiekis, kg/gyv.			Per USAD sistemą surinktas pakuočių atliekų kiekis, t			Per USAD sistemą surinktas pakuočių atliekų kiekis, kg/gyv.		
	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Šilutės rajono sav.	446	504	569	28	32	36	274	377	404	12	17	18	295	336	326	8	9	8
Klaipėdos regionas	4 352	4 282	5 164	34	33	40	3 106	3 132	3 494	14	14	16	3 177	3 601	3 655	9	10	10

Šaltinis: VŠĮ „Gamtos ateitis“, USAD duomenys.

AAA duomenimis, 2020 m. į Lietuvos rinką buvo išleista vidutiniškai 136 kg pakuočių vienam statistiniam Lietuvos gyventojui, iš kurių 10 kg/gyv./metus sudarė užstatinės vienkartinį gėrimų pakuotės, 24 kg/gyv./metus – įmonių savoms reikmėms sunaudojamos pakuotės bei 102 kg/gyv./metus visos kitos pakuotės, kurias būtų galima prilyginti pakuotėms, kurių atliekos galėtų susidaryti komunaliniame sraute.

Kaip matyti iš **Lentelė 15** pateiktos analizės, efektyviai veikia vienkartinį gėrimų pakuočių užstato sistema. Antroje vietoje pagal efektyvumą ir rezultatyvumą⁶ yra pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimas individualiais konteneriais, tačiau Šilutės rajone palyginus gerai veikia ir pakuočių bei antrinių žaliavų surinkimas ir bendro naudojimo konteneriais. Šilutės rajone pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo bendro naudojimo konteneriais sistemos efektyvumas 2021 m. ir 2022 m. lenkė viso Klaipėdos regiono rezultatus.

2022 m. pavasarį Aplinkos ministerijos iniciatyva atlikta visuomenės apklausa atskleidė, kad visas namų ūkyje susidarantis atliekas rūšiuoja 60 proc. Lietuvos gyventojų, 5 proc. daugiau nei 2020 m. Dar 29 proc. apklaustųjų rūšiuoja dalį atliekų. Labiausiai tai daryti motyvuoja noras saugoti aplinką – žmonės rūšiuodami siekia, kad kuo mažiau atliekų keliautų į sąvartyną, o kuo daugiau taptų žaliavomis ir energijos šaltiniu. Rūšiuoti skatina ir atliekų tvarkymo išlaidų mažinimas, nemokamas atliekų išvežimas. Nerūšiuojančių ar rūšiuojančių tik dalį atliekų buvo klausiama, ko trūksta, kad jie pradėtų tinkamai tvarkyti atliekas. Dažniausiai jie nurodė, kad reikėtų daugiau atliekų rūšiavimo kontenerių – 58 proc. Daugiau nei pusė nerūšiuojančių atliekų teigia, kad to nedaro nes, jų manymu, išrūšiuotos atliekos sumaišomos su komunalinėmis atliekomis. Kiek daugiau nei trečdalis nurodė, kad rūšiavimo konteneriai yra pernelyg toli nuo jų namų. Dauguma (75 proc.) apklaustųjų nurodė, kad prie jų namų yra visi rūšiavimo konteneriai ir ši dalis per metus išaugo 4 proc. Tuo metu namų ūkių, prie kurių nėra rūšiavimo kontenerių, mažėja, jų yra tik 10 proc., dažniau tai nurodė kaimų gyventojai.

Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūra

Šilutės rajono savivaldybėje pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos renkamos konteneriais, per DGASA tinklą, apvažiavimo būdu bei kitomis priemonėmis (pavyzdžiui, USAD sistema). Informacija apie Šilutės rajono savivaldybės naudojamus pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų kontenerius pateikta **Lentelė 16** ir **Lentelė 17**.

Lentelė 16. Naudojami individualūs pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų konteneriai Šilutės rajono savivaldybėje (2022 m.).

Vieno ir dviejų butų gyvenamieji (individualūs) namai (2022 m. pradžioje)			Turimas individualių pakuočių kontenerių skaičius, vnt.		Individualių valdų aprūpinimas rūšiavimo konteneriais
Miestas	Kaimas	Iš viso	Pakuočių atliekoms, 0,24 m ³	Stiklo atliekoms, 0,12 m ³	
1 189	6 200	7 389	7 422	7 422	100%

Šaltinis: savivaldybės duomenys, 2022 m.

Nuo 2013-2014 m. Šilutės rajone kaip ir visoje Lietuvoje pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos renkamos ne tik kolektyviniais, bet ir individualiais konteneriais. Šiuo metu individualių valdų aprūpinimas individualiais konteneriais Šilutės rajono savivaldybėje siekia 100 proc. Šilutės rajono savivaldybėje individualios valdos aprūpintos rūšiavimo kontenerių komplektu – visos antrinės žaliavos, išskyrus stiklo atliekas, metamos į 240 l talpos kontainerį, stiklo atliekos – į 120 l talpos kontainerį.

⁶ Vertinant tik sutvarkytus kiekius, t.y. nevertinant priemaišų.

Lentelė 17. Naudojami kolektyviniai pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų konteineriai Šilutės rajono savivaldybėje (2022 m.).

Daugiabučiai gyvenamieji namai (2022 m. pradžioje)			Daugiabučiuose namuose gyvenančių gyventojų skaičius, vnt.	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.	Gyventojų skaičius, kuriems tenka 1 antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	Normatyvas - kolektyvinio naudojimo rūšiavimo konteinerių komplektas, skirtas naudotis gyventojų skaičiui ⁷	Butų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	Normatyvas - kolektyvinio naudojimo rūšiavimo konteinerių komplektas, skirtas naudotis būstų skaičiui	Naudojamas kolektyvinių pakuočių atliekų surinkimo konteinerių skaičius, vnt.*		
Miestas	Kaimas	Iš viso							Popieriui	Plastikui	Stiklui
371	618	989	22 654	117	194	100-600	94	50-250	142	123	122

Šaltinis: savivaldybės duomenys, 2022 m.

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane buvo nustatyta, kad savivaldybės iki 2015 m. sausio 1 d. turi patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jas atnaujinti bei užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti. Šilutės rajono savivaldybės antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo schemas patvirtintos Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2009 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1-906 „Dėl komunalinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelių vietų išdėstymo schemas patvirtinimo“ ir Šilutės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. A1-1011 „Dėl Šilutės miesto ir Šilutės rajono savivaldybės buitinių atliekų surinkimo pusiau požeminių konteinerių aikštelių vietų“.

Pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms surinkti Šilutės rajono savivaldybės teritorijoje įrengta 117 pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteinerinių aikštelių, vidutiniškai viena aikštėlė su rūšiavimo konteineriais aptarnaujami 194 gyventojai, gyvenantys daugiabučiuose namuose, arba 94 butai, kas yra tikrai pakankama ir pilnai atitinka *Pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugos teikimo būtinuosius reikalavimus* (Lentelė 17).

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane buvo nustatytas reikalavimas sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokios bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į ją. Antrinių žaliavų surinkimo konteineriai turi būti statomi šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose. Rūšiavimo konteineriai sodų ir garažų bendrijose yra statomi pagal poreikį, tose vietose, kur tikrai yra reikalingi, tačiau nestatomi tokiose vietose, kur gali sukurti tiesiog šiukšlynus.

Lentelė 18 pateikiama informacija apie antrinių žaliavų konteinerių aptarnavimo ir kitų komunalinių atliekų surinkimo apvažiavimo būdu minimalų dažnį, nustatytą Šilutės rajono savivaldybė atliekų tvarkymo taisyklėse.

⁷ Vadovaujantis Pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugos teikimo būtinaisiais reikalavimais ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutarties būtinąsiosiomis sąlygomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. D1-123.

Lentelė 18. Antrinių žaliavų konteinerių aptarnavimo ir kitų komunalinių atliekų surinkimo apvažiavimo būdu minimalus dažnis

Teritorija	Antrinių žaliavų konteineriai	Didelių gabaritų atliekos	Žaliosios atliekos	Buities pavojingosios atliekos	EEĮ atliekos	Statybos ir griovimo atliekos
Šilutės raj.	Ne rečiau kaip 1 k. per mėnesį	Ne rečiau kaip 2 k. per metus	Surenkamos didžiųjų ir žaliųjų atliekų surinkimo aikštelėje	Ne rečiau kaip 2 k. per metus	Ne rečiau kaip 2 k. per metus	Surenkamos didžiųjų ir žaliųjų atliekų surinkimo aikštelėje

2.7 Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas

Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas yra viena iš svarbiausių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių, nes organinių medžiagų skilimo produktai labai neigiamai veikia aplinką, didina šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekius ir pan. Biologiškai skaidžias atliekas sudaro žaliosios, maisto, popieriaus ir kartono bei kitos biologiškai yrančios atliekos. Šiame skyriuje apibūdinamas biologinių atliekų⁸ tvarkymas (popieriaus ir kartono atliekų tvarkymas aprašytas 2.6 skyriuje).

2.7.1 Biologinių atliekų namudinis kompostavimas ir žaliųjų atliekų rūšiuojamasis surinkimas

Šilutės rajone beveik 84 proc. visų 1-2 butų namų yra kaimiškose vietovėse. Šiose teritorijose yra geros sąlygos namudiniam kompostavimui, kas leidžia mažinti nerūšiuotų atliekų kiekius, tausoti aplinką ir visuomenės sveikatą. Remiantis žaliųjų atliekų tankiu ir kompostinių tūriu, vertinama, kad namų ūkiuose, kurie naudoja 600 l talpos kompostavimo dėžes – sukompostuojamų atliekų kiekis gali siekti apie 270 kg/m., o namų ūkiuose, kurie naudoja 900 l talpos kompostavimo dėžes – apie 410 kg/m. Remiantis **Lentelė 19** pateiktu vertinimu, Šilutės rajone individualiuose namuose, kuriems suteiktos kompostavimo priemonės, sukompostuojama apie 1,4 tūkst. t per metus žaliųjų atliekų, kad yra sąlyginai nemažai, lyginant su Klaipėdos regiono kiekiu (6,8 tūkst. t/m). Tačiau individualių valdų gyventojai kompostuoja žaliąsias atliekas ir savadarbėse kompostinėse, kuriose sukompostuotų atliekų kiekiai **Lentelė 19** nėra įvertinti.

Lentelė 19. Šilutės rajono savivaldybėje ir Klaipėdos regione namų ūkio sąlygomis kompostuojamų biologinių atliekų kiekių vertinimas, 2022 m.

Teritorija	1-2 butų individualūs namai	Išdalintų 600 l talpos kompostavimo dėžių skaičius, vnt.	Išdalintų 900 l talpos kompostavimo dėžių skaičius, vnt.	Kompostavimo dėžėse sukompostuojamas kiekis, t
Šilutės rajono	7 389	2 050	2000	1 382
Klaipėdos regionas	49 078	15 922	5 823	6 767

Šaltiniai: Valstybės įmonė Registrų centras, KRATC, savivaldybė, 2022 m.

Šilutės rajono savivaldybėje atliekų turėtojai žaliąsias atliekas gali pristatyti į žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę. Šilutės rajone atskirai surinktų žaliųjų atliekų iš gyventojų ir kitų

⁸ Biologinės atliekos – biologiškai skaidžios sodų ir parkų atliekos (šakos, lapai, žolė), namų ūkių, restoranų, viešojo maitinimo, mažmeninės prekybos įstaigų maisto ir virtuvės atliekos ir panašios atliekos iš maisto perdirbimo įmonių. Joms nepriskiriamos miškų ar žemės ūkio atliekos, nuotekų dumblas, natūralių audinių, popieriaus ir kartono, medienos atliekos (remiantis *Atliekų tvarkymo taisyklėmis*)

vietinės rinkliavos mokėtojų kiekiai 2022 m. išaugo iki 816 t (Lentelė 5). 2015 m. šių atliekų atskiras surinkimas savivaldybėje siekė vos 59 t.

2.7.2 Kompostavimas žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje

Šilutės rajono savivaldybėje susidariusios žaliosios atliekos primamos ir tvarkomos specialiai įrengtoje 1,6484 ha ploto⁹ kompostavimo aikštelėje (pajėgumas – 1 500 t/m), esančioje adresu Šyšos g. 1a., Rumšų kaimas, Šilutės raj. Šią aikštelę eksploatuoja KRATC.

2021 m. Klaipėdos regiono gyventojams ir komunalinėms įmonėms buvo išdalinta 18,9 tūkst. t komposto, 2022 m. – beveik 13 tūkst. t komposto, pagaminto ŽAKA visame Klaipėdos regione, bei įvykdytas aukcionas žaliųjų atliekų (šakų) smulkinimo ir išvežimo iš visų Klaipėdos regiono aikštelių, kas leido atlaisvinti aikštelių plotus.

2.7.3 Maisto / virtuvės atliekų tvarkymas

Vadovaujantis *Atliekų tvarkymo taisyklėmis* įmonės, kurių ūkinėje veikloje susidaro maisto / virtuvės atliekų (viešbučiai, moteliai, restoranai, kitos viešojo maitinimo įstaigos (švietimo įstaigos ir kt.), susidariusias ir išrūšiuotas biologines (maisto / virtuvės) atliekas turi perdirbti (pvz., kompostuojant) ar kitaip panaudoti (pvz., energijai gauti) visuomenės sveikatai ir aplinkai saugiu būdu patys arba perduoti jas sutartiniais pagrindais atliekų tvarkytojui ar šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo (ŠGP) įmonei, jei atliekos priskiriamos ŠGP.

Šiuo metu Šilutės rajone, kaip ir visoje Lietuvoje, atskirtos viešojo maitinimo įstaigų maisto / virtuvės atliekos dažniausiai nemokamai atiduodamos sušerti gyvūnams, o panaudotas aliejus – superkamas; daugiausia negamybinių maisto / virtuvės atliekų susidaro mažmeninės prekybos centruose (daržovės, vaisiai, kulinarijos cechų atliekos), tačiau jos taip pat atiduodamos sušerti.

Vadovaujantis 2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamento Nr. 142/2011/EB¹⁰ nuostatomis, maisto / virtuvės atliekos, surenkamos iš viešojo maitinimo įstaigų, priskiriamos 3-iai šalutinių gyvūninių produktų kategorijai ir joms turi būti taikomi *ŠGP reglamento* reikalavimai.

Tačiau *Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo, anaerobinio apdoravimo aplinkosauginių reikalavimų*, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. D1-57 (nauja redakcija patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. D1-713), 21 p. numatyta, kad šalutiniams gyvūniniams produktams priskiriamos atliekos turi būti tvarkomos Komisijos reglamentuose (ES) Nr. 1069/2009 ir (ES) Nr. 142/2011 nustatyta tvarka, išskyrus šių reikalavimų 20 p. minimas maisto atliekas, susidarančias viešojo maitinimo įstaigose ir virtuvėse, įskaitant visuomenines ir namų ūkio virtuves, maisto gamybos ir prekybos įstaigose. Taigi, komunaliniame sraute rūšiuojamuoju būdu surinktos maisto atliekos turi būti tvarkomos, vadovaujantis *Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo, anaerobinio apdoravimo aplinkosauginiais reikalavimais* bei laikantis juose numatytų temperatūrinių režimų.

Klaipėdos regione yra vienintelė maisto atliekų kompostavimo veiklą vykdanči įmonė – UAB „Branda LT“, adresu Dumpių k., Klaipėdos raj. Įmonės metiniai pajėgumai siekia 24 000 t biologiškai skaidžių atliekų, tačiau dėl kvapų valdymo problemų įmonei maisto atliekų

⁹ Bendras plotas su DGASA

¹⁰ 2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 142/2011, kuriuo įgyvendinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės, ir Tarybos direktyva 97/78/EB dėl tam tikrų mėginių ir priemonių, kuriems netaikomi veterinariniai tikrinimai pasienyje pagal tą direktyvą.

kompostavimą leidžiama vykdyti su tam tikrais apribojimais (kompostavimui gali būti priimti tik termiškai apdoroti ŠGP iš kitos ŠGP apdorojimo veiklą vykdančios įmonės). Dauguma kitų maisto atliekų tvarkytojų, turinčių teisę tvarkyti 3 kategorijos ŠGP, įsikūrę Vilniaus, Panevėžio ar kituose regionuose.

AAA duomenimis, 2020 m. Šilutės rajono savivaldybėje viešojo maitinimo įstaigose ir virtuvėse, maisto gamybos ir prekybos įstaigose susidarė ir buvo surinkta tvarkymui (kompostavimui arba biodujų gamybai) 1 t biologiškai skaidžių virtuvių ir valgyklų atliekų (Lentelė 7).

2.8 Kitų komunalinių atliekų tvarkymo srautų surinkimas ir tvarkymas

Komunalinių atliekų tvarkymas turi būti organizuojamas taip, kad skatintų atliekas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti. Savivaldybės privalo užtikrinti galimybes:

- atiduoti buityje susidarancias statybines atliekas ir naudotų padangų atliekas;
- atiduoti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių ir kitas komunalines atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų;
- atiduoti buityje susidarancias pavojingąsias atliekas.

Aukščiau išvardintų atliekų surinkimas Šilutės rajono savivaldybėje vykdomas per DGASA, tačiau gyventojams siūlomi ir alternatyvūs šių atliekų surinkimo būdai, pvz., apvažiuojant atliekų turėtojus bei kitomis priemonėmis (papildančios sistemos, kita). EEĮ atliekas taip pat galima perduoti EEĮ įrangos platintojui pagal principą „vienas už vieną“, t. y. atliekų turėtojai, pirkdami naują EEĮ, gali perduoti susidariusias EEĮ atliekas naujos įrangos platintojui prekybos vietoje be papildomo mokesčio tuo atveju, jei atiduodamos EEĮ atliekos yra tos pačios paskirties kaip perkama nauja EEĮ ir jei atiduodamos EEĮ atliekų kiekis (skaičiuojant įrangos vienetais) atitinka perkamos EEĮ kiekį.

Šiuo metu Šilutės rajone veikia 1 DGASA. Informacija apie DGASA pajėgumą pateikta [Lentelė 20](#), o jos lokacija Šilutės rajono teritorijoje pavaizduota [Pav. 1](#). DGASA eksploatuoja KRATC, kuris turi pavojingųjų atliekų tvarkymo licenciją, suteikiančią teisę DGASA rinkti ir saugoti buitines pavojingąsias atliekas iki jų perdavimo pavojingąsias atliekas tvarkančioms įmonėms.

Atliekos DGASA iš gyventojų priimamos nemokamai. Į šias aikšteles gyventojai gali atvežti didelių gabaritų buitines atliekas, antrines žaliavas, tekstilės atliekas, EEĮ atliekas, liuminescencines lempas, buityje susidarancias statybos ir griovimo atliekas, naudotas padangas, akumuliatorius ir baterijas, buitines pavojingąsias ir žaliąsias atliekas. Juridiniai asmenys pagal sutartis į DGASA gali pristatyti žaliąsias atliekas. Surinktos atliekos saugojamos ir apdorojamos iki jų išvežimo į atliekas tvarkančias įmones.

Lentelė 20. DGASA Šilutės rajone

DGASA adresas	Plotas, ha	Didžiausias vienu metu leidžiamas laikyti atliekų kiekis, t	Apdorojimo pajėgumai, t/m
Šyšos 1A, Rumšų k., Šilutės r.	1,6484*	93	961

* Bendras plotas su žaliųjų atliekų kompostavimo aikštele.

Šaltinis: KRATC, 2022 m.

KRATC duomenimis, 2022 m. Šilutės rajono savivaldybės aikštelėje buvo atskirai surinkta 1,8 tūkst. tonų atliekų (Lentelė 21), iš kurių didžiausią dalį – beveik 45 proc. sudarė žaliosios atliekos (Lentelė 22). Per aikštelę surenkamų atliekų kiekiai nuo 2018 m. išaugo 3 kartus ir tai rodo, kad gyventojai vis daugiau naudojami šiomis aikštelėmis.

Lentelė 21. Šilutės rajono savivaldybės DGASA atskirai surinktos atliekos 2015-2022 m., tonomis

DGASA adresai	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Šyšos 1A, Rumšų k., Šilutės r.	118	188	256	559	1 122	2 109	2 378	1 805

Šaltinis: KRATC, 2022 m.

Lentelė 22. Šilutės rajono savivaldybės DGASA atskirai surinktos atliekos pagal rūšis 2021-2022 m., tonomis

Atliekos	2021	2022
Statybinės atliekos	551	533
Didelių gabaritų ir medienos atliekos	354	290
Naudotos padangos	43	80
EEĮ atliekos	28	29
Antrinės žaliavos	39	22
Žaliosios atliekos	1313	816
Kitos atliekos (pavojingosios ir tekstilės atliekos)	50	34
Iš viso:	2 378	1 805

Šaltinis: KRATC, 2022 m.

Atliekų turėtojas padangų atliekas gali (pasirinktinai) pristatyti ne tik į DGASA, bet ir į padangų platinimo vietą ar transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančią įmonę.

Per aikšteles surinktos didelių gabaritų ir medienos atliekos nebešalinamos sąvartyne kaip anksčiau, o yra apdorojamos KRATC Didžiųjų atliekų (baldų) apdorojimo aikštelėje, Uosių g. 7, Dumpių kaimas, Klaipėdos raj. Aikštelės pajėgumas apie 15 000 t per metus. Susmulkinus senus baldus ir kitas didelių gabaritų atliekas, susidaro degiosios atliekos, perdirbimui tinkamos medienos atliekos bei kitos antrinės žaliavos (metalo, stiklo).

Informacija apie Šilutės rajone diegiamas/įdiegtas papildančias atliekų surinkimo sistemas ir jų operatorius pateikta Lentelė 2.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nustatyta, kad EEĮ gamintojų ir importuotojų organizacijos privalo sudaryti sutartis su visomis savivaldybėmis (arba savivaldybių įsteigtais juridiniais asmenimis, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą) dėl buitinių elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose DGASA ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo. Analogiška tvarka taikoma ir padangų gamintojams bei importuotojams. 2013 m. KRATC pasirašė sutartį dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo DGASA ir aikštelių dalinio finansavimo Nr. 13-113 su visomis trimis EEĮ gamintojų ir importuotojų organizacijomis: VŠĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“, asociacija „EEPA“ ir VŠĮ „Ekošviesa“. 2020 m. KRATC pasirašė sutartį su VŠĮ „Padangų importuotojų organizacija“ dėl padangų atliekų surinkimo DGASA ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo. Analogiškos sutartys sudarytos ir su kitomis padangų importuotojų organizacijomis.

Tekstilės atliekų tvarkymas. Tekstilės atliekas gyventojai gali pristatyti į DGASA arba į specialius tekstilės kontenerius. Šiuo metu Šilutės rajone yra savivaldybės pastatyti ir

aptarnaujami 20 vnt. tekstilės konteinerių. Tekstilės konteineriai skirti labdarai tinkamiems drabužiams ir aprangos aksesuarams surinkti: tvarkingiems rūbams, avalynei, rankinėms, užuolaidoms. 2022 m. atskirai buvo surinktos 50 t tekstilės atliekų. Tekstilės atliekas tvarkančios įmonės išrūšiuoja pakartotiniam naudojimui tinkamus drabužius bei avalynę (jie dažniausiai išvežami į Pakistaną ar Afrikos šalis), šluostėms tinkamas tekstilės atliekas, o likęs neperdirbamas srautas nukreipiamas deginimui arba šalinimui.

2.9 Visuomenės švietimas ir informavimas

Visuomenės švietimo veiklą vykdo tiek Šilutės rajono savivaldybė, tiek regiono mastu KRATC. Šilutės rajono savivaldybė vietinės rinkliavos lėšomis finansuoja ir kasmet vykdo įvairias visuomenės informavimo ir švietimo atliekų tvarkymo klausimais veiklas.

KRATC aktyviai skleidžia informaciją apie Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo sistemą, sukurtą regioninę komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, tinkamus atliekų tvarkymo būdus bei svarbą aplinkos kokybės gerinimui, naudodamas įvairias visuomenės informavimo priemones (nuolat atnaujinamas KRATC internetinis puslapis, straipsniai spaudoje, reportažai televizijoje ir radijuje, kitos priemonės).

Bendrovė bendradarbiauja ir dalijasi patirtimi su Lietuvos ir ES šalių analogiškoms įmonėms, Lietuvos universitetams, įsitraukia į tvarumo ir ekologijos idėjas propaguojančius renginius „Tvarios ateities kūrėjų laboratorija“, „Atliekų kultūra Egzaminas“, „Mes darom“, „Darom prie jūros“ ir kt.

KRATC darbuotojai rengia pažintines ekskursijas Klaipėdos regioniniame sąvartyne (Dumpių k., Klaipėdos r.), skaito paskaitas moksleiviams atliekų rūšiavimo tema.

Siekiant, kad informacija apie atliekų tvarkymą pasiektų kuo daugiau regiono gyventojų, 2021 m. publikuoti straipsniai apie atliekų rūšiavimą, kompostavimą, pavojingųjų atliekų tvarkymą, atliekų sistemos pokyčius Klaipėdos regiono spaudoje. Vyko reportažai per radijo stotį „Laluna“, „Balticum TV, LRT televizijas. Gyventojams aktyviai informacija apie atliekų tvarkymą atnaujinama KRATC internetinėje svetainėje www.kratc.lt, bendrovės socialinio tinklo *Facebook* paskyroje. Pastarosiose paskyrose didelis dėmesys skiriamas atliekų prevencijos, maisto švaistymo mažinimo ir atliekų bei daiktų pakartotinio naudojimo temoms. KRATC internetinėje svetainėje gyventojams prieinamai ir suprantamai pateiktas Atliekų tvarkymo (rūšiavimo) vadovas ir Rūšiavimo enciklopedija su video medžiaga.

2.10 Valstybinių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių 2014-2020 m. ir ankstesnio planavimo laikotarpio plano priemonių įgyvendinimo analizė

Šilutės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistema vertinama pagal tai, kaip įgyvendintos valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, nustatytos *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane*. Šis vertinimas pateiktas šio plano **Lentelė 23**.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano priemonių įgyvendinimo analizės rezultatai pateikti **1 priede**.

Lentelė 23. Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatytų užduočių įgyvendinimo būklės Šilutės rajono savivaldybėje vertinimas.

Eil. Nr.	VATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotis	Įgyvendinimas
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys			
1.	230.1. 236. 237. 8 priedas	Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos Šilutės rajono komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 metų sudarytų ne daugiau kaip 35 proc. 2000 metų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų: - 2014–2015 m. – 5623 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų; - 2016–2017 m. – 5061 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų; - 2018–2019 m. – 4499 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų; - nuo 2020 m. – 3936 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų.	Įgyvendinta. 2020 m. sąvartyne pašalinta 360 t, 2021 m. – 482 t, 2022 m. – 730 t komunalinių biologiškai skaidžių atliekų iš Šilutės rajono savivaldybės (Lentelė 13).
2.	230.2. 242.	Iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	Įgyvendinta. 2020 m. Šilutės rajono savivaldybėje perdirbta, pakartotinai ar kitaip panaudota (pavyzdžiui, energijai gauti) 95,98 proc. komunalinių atliekų (Lentelė 9).
3.	230.3. 242.	Iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	
4.	230.4.	Užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti.	Užduoties įgyvendinimas vertintas regiono mastu. <u>Neįgyvendinta, iki užduoties įvykdymo Klaipėdos regione trūksta 4,1 proc.:</u> Komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų 2020 m. Klaipėdos regione buvo paruošta naudoti pakartotinai ir perdirbti (vertinant su juridinių asmenų sutvarkytais antrinių žaliavų kiekiais) 45,9 proc. Komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų 2020 m. Klaipėdos regione buvo paruošta naudoti pakartotinai ir perdirbti (vertinant tik per komunalinių atliekų tvarkymo sistemą ir vienkartinį pakuočių užstato sistemą surinktus ir sutvarkytus antrinių žaliavų kiekius) 30,7 proc.
Sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimo užduotys			
5.	239.1.	Iki 2016 metų gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.	Įgyvendinta. Šilutės rajono savivaldybėje ¹¹ individualių namų valdos dalinai aprūpintos žaliųjų atliekų kompostavimo konteineriais, iš viso 4000 vnt. Prie kapinių yra pastatyti konteineriai skirti surinkti ir žaliosioms atliekoms. Gyventojai žaliąsias atliekas gali priduoti DGASA Rumšų k., kurią administruoja KRATC

¹¹ Pagal Šilutės r. sav. Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano ataskaitą už 2018 m.

Eil. Nr.	VATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotis	Įgyvendinimas
6.	239.2.	Iki 2016 metų baigti įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos, arba mechaninio apdorojimo įrenginius, kuriuose biologiškai skaidžios atliekos būtų apdorojamos, prieš jas perduodant naudoti energijai gauti.	Įgyvendinta. 2015 m. rugsėjo mėn. Klaipėdos regioninio sąvartyno teritorijoje, Dumpių kaime pradėjo veikti mechaninio rūšiavimo gamykla. Joje atskiriamos antrinės žaliavos, inertinės medžiagos. Likusi degi frakcija, tame tarpe ir žaliosios atliekos vežamos į UAB „Fortum Klaipėda“ (nuo 2021 m. UAB „Gren Klaipėda“) termofikacinę jėgainę ir panaudojamos energijos gavybai.
7.	239.3.	Iki 2019 metų įdiegti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktomis maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.	Įgyvendinama šiuo metu. Užduoties įgyvendinimas pavėlintas nacionaliniu mastu (– iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą).
8.	239.4.	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą pagal galimybes suderinti su komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūra.	Pradėta įgyvendinti, priemonė bus tęsiama 2021-2027 m. laikotarpyje. 2022 m. KRATC su AB „Klaipėdos vanduo“ pasirašė ketinimų protokolą dėl po maisto atliekų apdorojimo gautos biomasės perdavimo į AB „Klaipėdos vanduo“ nuotekų dumblo anaerobinio apdorojimo įrenginius. Planuojami ir techniniai sprendiniai – biomasės perdavimas pulpovamzdžiu iš KRATC maisto atliekų apdorojimo įrenginių į AB „Klaipėdos vanduo“ nuotekų dumblo anaerobinio apdorojimo įrenginius.
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtos užduotys			
9.	246.1.	Iki 2015 m. sausio 1 d. patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jas atnaujinti.	Įgyvendinta. Šilutės m. esamų buitinių atliekų surinkimo pusiau požeminių konteinerių aikštelių išdėstymo vietų sąrašas patvirtintas Šilutės rajono savivaldybės administracijos direktorius 2020 m. rugpjūčio 24 d. Nr. A1-1011 įsakymu „Dėl Šilutės miesto ir Šilutės rajono savivaldybės buitinių atliekų surinkimo pusiau požeminių konteinerių aikštelių vietų“. Esamų ir planuojamų buitinių atliekų surinkimo pusiau požeminių konteinerių aikštelių išdėstymo schema Šilutės m. ir Šilutės r. savivaldybėje skelbiama https://www.regia.lt/map/silutes_r?sluo_pavad=Siuksles&sluo_id=4&x=339854&y=6137277&scale=10000 .
10.	246.2.	Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: 246.2.2. Šilutės rajono savivaldybės gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų	Įgyvendinta. Šilutės r. sav. vidutiniškai viena aikštele su rūšiavimo konteineriais aptarnaujami 194 gyventojai, gyvenantys daugiabučiuose namuose.

Eil. Nr.	VATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotis	Įgyvendinimas
		<p>konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;</p> <p>246.2.3. vidutiniai atstumai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių nustatomi rengiant (atnaujinant) ir tvirtinant konteinerių aikštelių išdėstymo schemas;</p> <p>246.2.4. savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose, kai individualių namų savininkai neaprūpinti individualiais pakuočių ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais, ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose.</p>	<p>Rengiant ir atnaujinat konteinerių aikštelių išdėstymo schemas Šilutės rajono savivaldybėje įvertinti atstumtai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių.</p> <p>Įgyvendinta. Rūšiavimo konteineriai sodų ir garažų bendrijose yra statomi pagal poreikį, tose vietose, kur tikrai yra reikalingi, tačiau nstatomi tokiose vietose, kur gali sukurti tiesiog šiukšlynus.</p>

2.11 Komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė

Žemiau pateikta komunalinių atliekų tvarkymo Šilutės rajono savivaldybėje stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė.

Stiprybės

Šilutės rajono savivaldybėje viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos užtikrinimas siekia 100 proc. visiems atliekų turėtojams – tiek gyventojams, tiek ūkio subjektams, išskyrus sodų paskirties objektų savininkus (ši paslauga teikiama tik 50 proc. sodų paskirties objektų savininkų). Tačiau visi sodų paskirties objektų savininkai gali nemokamai naudotis DGASA ir ŽAKA paslaugomis, artimiausiais bendro naudojimo konteneriais.

Sukurta savivaldybės bei regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – DGASA, ŽAKA, Klaipėdos regioninis sąvartynas, mišrių komunalinių atliekų Mechaninio apdorojimo įrenginys, Didžiųjų atliekų (baldu) apdorojimo aikštelė, pradėtas įgyvendinti regioninis maisto atliekų apdorojimo pajėgumų sukūrimo projektas. Per DGASA/ŽAKA Šilutės rajone surenkamų atliekų kiekiai nuo 2018 m. išaugo 3 kartus ir tai rodo, kad gyventojai vis daugiau naudojami šiomis aikštelėmis arba vežėjų teikiama atliekų surinkimo paslauga apvažiavimo būdu, nes apvažiavimo būdu surinktos atliekos pristatomos į aikšteles.

Net 95 proc. Šilutės rajono susidariusių komunalinių atliekų yra panaudojamos (perdirbamos ir panaudojamos energijai gauti) ir tik labai nedidelė dalis šalinama sąvartyne (5 proc.). Atliekų naudojimas energijai gauti UAB „Fortum Klaipėda“ (nuo 2021 m. UAB „Gren Klaipėda“) termofikacinėje jėgainėje leido iki minimumo sumažinti komunalinių atliekų, tame tarpe ir biologiškai skaidžių atliekų, šalinimą sąvartyne.

Komunalinės atliekos renkamos atskirais srautais, pvz., antrinės žaliavos ir pakuočių atliekos, žaliosios, didelių gabaritų, tekstilės atliekos ir kt. Individualiam kompostavimui Šilutės rajono savivaldybėje išdalinta virš 4000 vnt. namudinio kompostavimo dėžių. Savivaldybė ruošiasi maisto atliekų rūšiuojamajam surinkimui nuo 2024 m., įsigijo dalį maisto atliekų surinkimo kontenerių su ES parama.

Sukurta *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano* reikalavimus atitinkantis pakuočių ir antrinių žaliavų surinkimo aikštelių tinklas, t. y. įrengta 117 pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo kontenerių aikštelių, vidutiniškai viena aikštė su rūšiavimo konteneriais aptarnaujami 194 gyventojai arba 94 butai daugiabučiuose namuose. Šilutės rajono savivaldybėje 100 proc. individualių namų valdų yra aprūpintos individualiais rūšiavimo konteneriais.

Atskirai surenkamų komunalinių atliekų kiekiai savivaldybėje kasmet didėja, o mišrių komunalinių atliekų – mažėja. Auga atskirai surenkami komunalinių atliekų kiekiai, tokiu būdu prisidedama prie šių atliekų neigiamo poveikio aplinkai mažinimo.

Naudojant įvairias visuomenės informavimo priemones atliekų tvarkymo klausimais šviečiama ir informuojama visuomenė. Kasmet didesnis dėmesys skiriamas atliekų prevencijai ir pakartotiniam naudojimui, vykdomos įvairios visuomenės švietimo ir informavimo kampanijos Klaipėdos regiono mastu.

Silpnybės

Klaipėdos regione kaip ir visoje Lietuvoje neįvykdyta 2020 m. valstybinė užduotis paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti mažiausiai 50 proc. komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų. Tai rodo ne tik žemą rūšiuojamojo surinkimo lygį savivaldybėse, bet

ir sisteminės šalies problemas, organizuojant bei tvarkant pakuočių atliekas, gamintojų ir importuotojų vangumą efektyvinti komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų tvarkymą.

Mišrios komunalinės atliekos vis dar sudaro didžiausią komunalinių atliekų srautą. Šilutės rajono savivaldybėje didžioji dalis, t. y. 70 proc., surinktų komunalinių atliekų yra sudeginama termofikacinėje jėgainėje ir tik 15 proc. surinktų komunalinių atliekų perdirbama ir panaudojama pakartotinai (2022 m. duomenys).

Iki šiol Šilutės rajono savivaldybėje nėra įdiegta maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistema, didžioji dalis maisto atliekų kartu su mišrių atliekų srautu patenka į deginimo įrenginius, neišnaudojamas jų perdirbimo potencialas.

Atliekų turėtojams trūksta motyvacijos rūšiuoti atliekas, todėl antrinių žaliavų rūšiavimas konteneriais savivaldybėje nėra pakankamas. Mišriose komunalinėse atliekose net 35 proc. sudaro antrinės žaliavos.

Galimybės

ES ir nacionalinė finansinė parama komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrai: rūšiuojamajam atliekų surinkimui, DGASA tinklo plėtrai.

Žiedinės ekonomikos politika bei strategija, plečiama gamintojų atsakomybė sudaro galimybes gerinti savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, plėtoti rūšiuojamąjį atliekų surinkimą, bei didinti visuomenės ekologinį sąmoningumą, prisidėjimą prie atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo.

Grėsmės

Visuomenės aplinkosauginis sąmoningumas, motyvacija bei nusiteikimas rūšiuoti bus vangus ir rūšiuotų atliekų kiekiai augs nepakankamai, kad būtų užtikrintas rūšiuojamojo surinkimo bei perdirbimo užduočių vykdymas.

Nesant pakankamų privačių paruošimo perdirbimui bei perdirbimo pajėgumų, savivaldybė susidurs su sunkumais realizuoti atskirai surinktas komunalinių atliekų frakcijas.

Esant per mažam paramos lygiui rūšiuojamajam surinkimui, jo infrastruktūrai, finansinė našta bus perkelta atliekų turėtojams ir reikės didinti vietinės rinkliavos dydžius, nors gyventojai vis daugiau ir daugiau rūšiuos komunalines atliekas.

3 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA 2021-2027 m.

Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. nustatyti, vadovaujantis *Valstybiniu atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planu* bei *Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planu*. Plėtojant Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama įgyvendinti aukštesnio prioriteto atliekų prevencijos ir tvarkymo būdus, išlaikant žemą komunalinių atliekų šalinimo lygį bei sumažinant atliekų naudojimą energijai gauti.

Laikantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, pirmiausia turi būti vengiama komunalinių atliekų susidarymo, o atliekos, kurių susidarymo neįmanoma išvengti, turi būti paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbamos, tik perdirbti nebetinkamos atliekos turėtų būti naudojamos energijos gamybai.

3.1 Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys iki 2027 m.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane numatomos įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, kurias kaip pareigą savivaldybėms nustato *Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas*, pateiktos **Lentelė 24**. Šioje lentelėje taip pat numatyta, kurios komunalinių atliekų tvarkymo užduotys bus vykdomos per Šilutės rajono savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, o kurios savivaldybei bendradarbiaujant su kitomis regiono savivaldybėmis per sukurtą regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

Lentelė 24. Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys ir planuojamas jų įgyvendinimas

Eil. Nr.	VAPTP punktas	Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas Šilutės rajono savivaldybėje
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys			
		260. Komunalinių atliekų tvarkymo sistema kiekvienoje Lietuvos savivaldybėje, planuojant įrenginių plėtrą ir pajėgumus, turi būti organizuojama atskirai surenkant atliekas taip, kad būtų įgyvendintos šios valstybinės užduotys	
1.	260.1.	– iki 2025 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip 55 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	Atsakinga Lietuvos valstybė, šios valstybinės užduotys bus pasiektos savivaldybėms įgyvendinus 261.1 p. nustatytas užduotis
2.	260.2	– iki 2030 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip 60 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	
3.	260.3	– iki 2030 m. sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį).	Regioniniu principu: savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurtą Klaipėdos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtos užduotys savivaldybėms ir regionams			
4.	261.1	– atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis 2023 m. turi sudaryti ne mažiau kaip 60 proc.,	Savivaldybė Savivaldybė plėtos rūšiuojamąjį surinkimą

Eil. Nr.	VAPTP punktas	Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas Šilutės rajono savivaldybėje
		2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.	konteineriais bei bendradarbiaujant su Klaipėdos RATC plėtojant surinkimą per DGASA
5.	261.2	– iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą. Biologines atliekas kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą;	Savivaldybė
6.	261.3.	– sudaryti galimybę buityje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti;	Savivaldybė / Klaipėdos RATC
7.	261.4	– atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;	Savivaldybė / Klaipėdos RATC
9.	261.5	– iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;	Savivaldybė
10.	261.6	– iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingas atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas).	Savivaldybė / Klaipėdos RATC
	261.7	užtikrinti, kad gyventojai būtų aprūpinti tinkamomis priemonėmis atliekoms surinkti pagal šiuos minimalius reikalavimus:	
11.		– 261.7.1. gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštelėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka;	Savivaldybė
12.		– 261.7.2. kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybė
13.		– 261.7.3. individualių gyvenamųjų namų gyventojams pastatyti individualius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) surinkimo konteinerius arba užtikrinti kitas gyventojams patogias antrinių žaliavų surinkimo priemones, taip pat užtikrinti, kad konteineriai būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybė
14.		– 261.7.4. pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buityje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne	Savivaldybė / Klaipėdos RATC

Eil. Nr.	VAPTP punktas	Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas Šilutės rajono savivaldybėje
		rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės);	
15.		– 261.7.5. iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų;	Savivaldybė / Klaipėdos RATC
16.		– 263.3. plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą;	Klaipėdos RATC

3.2 Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 28 straipsniu pagrindinis savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plano tikslas – nustatyti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas atnaujina Šilutės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2015–2020 m. planą, patvirtintą Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. T1-170 ir numato priemones, užtikrinančias 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane nustatytų strateginių atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslų ir pažangos uždavinių bei Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane, Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytų uždavinių įgyvendinimą.

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, nustatomi šie **Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 metų:**

1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti jų sąmoningumą ir atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (pakeisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti)

1.1. uždavinys. Padidinti visuomenės įsitraukimą įgyvendinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetus per partnerystes, didesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir įvairias žiniasklaidos priemones

1.2. uždavinys. Stiprinti Šilutės rajono savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus žiedinės ekonomikos, atliekų prevencijos ir efektyvaus tvarkymo srityse

2 tikslas. Mažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ir šukšlinimą

2.1. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti maisto švaistymą

2.2. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ar jų pavojingumą

2.3. uždavinys. Plėtoti ir vystyti paruošimo naudoti pakartotinai veiklą

2.4. uždavinys. Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles

3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius

3.1. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis

3.2. uždavinys. Plėsti biologinių atliekų (žaliųjų ir maisto atliekų) rūšiuojamojo surinkimo apimtį

3.3. uždavinys. Plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) apimtį

3.4. uždavinys. Plėtoti kitų paruošimui naudoti pakartotinai ir perdirbimui tinkamų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas

3.5. uždavinys. Vystyti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas

4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą

4.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą

4.2 uždavinys. Plėtoti Šilutės rajono ir Klaipėdos regiono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą

4.3 uždavinys. Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, optimizuoti jos darbą ir poveikį aplinkai

4.4 uždavinys. Vykdyti atliekų monitoringą

3.3 Komunalinių atliekų srautų susidarymo ateityje vertinimas

Susidarančių komunalinių atliekų kiekis ateityje priklausys nuo gyventojų skaičiaus kitimo Šilutės rajone, ekonominio augimo ir vartojimo pokyčių. Ekonominio augimo prognozės gali kisti nuo geopolitinės situacijos ir kitų priežasčių, kurias prognozuoti šiuo metu yra sudėtinga. Analizuojant pastarųjų metų gyventojų skaičiaus pokytį Šilutės rajono savivaldybėje (**Lentelė 4**) matyti, kad per 10 metų gyventojų skaičius savivaldybėje sumažėjo. 2022 m. Šilutės rajono savivaldybėje gyveno 38,4 tūkst. gyventojų. Palyginus su 2013 m. duomenimis, gyventojų skaičius Šilutės rajono savivaldybėje sumažėjo beveik 15 proc. Tikėtina, kad panašios gyventojų skaičiaus kitimo tendencijos išliks ir iki 2027 m.

Atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus pokyčio tendencijas bei atliekų apskaitos ypatumus, prognozuojamas komunalinių atliekų susidarymas, įskaitant pakartotinį daiktų naudojimą, pateiktas **Lentelė 25**.

Lentelė 25. Prognozuojamas komunalinių atliekų susidarymas Šilutės rajono savivaldybėje iki 2027 m.

	2022 (faktas)	2023	2024	2025	2026	2027
Komunalinės atliekos, surenkamos per KA tvarkymo sistemą, t	12 192	12 855	12 986	13 079	12 768	12 194
Namudinis kompostavimas, t	1 382	1 382	1 668	2 010	2 428	2 826
Vienkartinės pakuotės, surenkamos per USAD sistemą, t	326	333	339	346	353	360
Iš viso komunalinės atliekos, t	13 900	14 569	14 993	15 435	15 548	15 380

Vertinant komunalinių atliekų sudėtį buvo daroma prielaida, kad šių atliekų sudėtis planavimo laikotarpiu nesikeis. Prognozuojama, kad per savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą surenkamų atliekų kiekiai kasmet neženkliai didės, nes nuo 2023 m. vertinamas ir buityje susidarantių statybinių atliekų bei naudotų padangų per DGASA surinkimas (2022 m. šie kiekiai nebuvo vertinami).

Kadangi juridinių asmenų mišrios komunalinės atliekos yra surenkamos kartu su gyventojų atliekomis, todėl vertinant komunalinių atliekų srautus ir rūšiuojamojo surinkimo užduotis buvo įtrauktos ir kitos juridinių asmenų atliekos, kurios statistiškai priskiriamos komunalinėms atliekoms. Informacija apie prognozuojamus komunalinių atliekų srautus Šilutės rajone 2023-2027 m. pateikta [Lentelė 26](#).

Kaip matyti iš prognozuojamų atliekų srautų, savivaldybei intensyviai plėtojant rūšiuojamojo surinkimo sistemas, 2027 m. prognozuojamas ženklus (daugiau nei 2,5 karto) mišrių komunalinių kiekių mažėjimas bei labai ženklus atskirai surenkamų atliekų srautų kiekių išaugimas (beveik 3 kartus). Norint pasiekti 2027 m. 80 proc. atskiro surinkimo užduotį, turės būti maksimaliai išnaudojama jau sukurta rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūra (antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų konteineriai, tekstilės konteineriai, DGASA, ŽAKA, surinkimas apvažiavimo būdu, papildančios sistemos, USAD sistema ir pan.) bei plėtojama nauja (maisto atliekų surinkimo konteineriai, namudinis kompostavimas, intensyvesnis žaliųjų atliekų surinkimas ir pan.).

Lentelė 26. Komunalinių atliekų kiekių ir sudėties prognozė Šilutės rajono savivaldybėje 2023-2027 m.

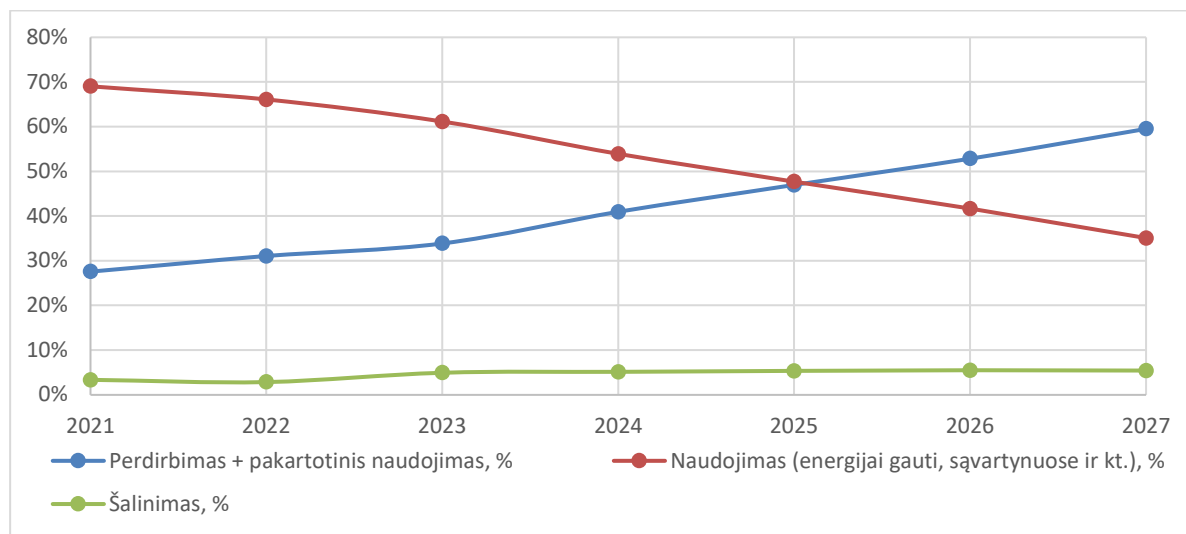
Sistema	Atliekų frakcija	2023	2024	2025	2026	2027	
Komunalinių atliekų tvarkymo sistema (KATS), finansuojama VR lėšomis	Mišrios komunalinės atliekos	8 201	6 933	5 758	4 692	3 692	
	<i>Atskirai surinktos komunalinės atliekos</i>	<i>4 654</i>	<i>6 052</i>	<i>7 321</i>	<i>8 075</i>	<i>8 502</i>	
	Žaliosios atliekos	897	987	1 086	1 194	1 314	
	Maisto atliekos	-	345	431	517	517	
	Pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos (popieriaus ir kartono, plastikų, stiklo ir metalų atliekos)	2 022	2 427	2 912	3 204	3 364	
	Didžiosios atliekos	946	1 419	1 844	1 937	1 937	
	Medienos atliekos	77	85	98	112	129	
	Tekstilės atliekos	55	60	120	181	226	
	EEĮ, baterijų ir akumuliatorių atliekos	55	69	86	107	150	
	Buityje susidarančios pavojingos atliekos	1	2	8	11	13	
	Inertinės atliekos ir kitos atliekos	600	660	726	799	839	
	Pakartotinio naudojimo daiktai	-	-	10	15	15	
	Iš viso komunalinių atliekų (KATS)		12 855	12 986	13 079	12 768	12 194
	Namudinis kompostavimas	Žaliosios atliekos	1 382	1 658	1 990	2 388	2 746
Maisto atliekos			10	20	40	80	
USAD	Užstatinių pakuočių atliekos	333	339	346	353	360	
	Iš viso komunalinių atliekų (be JA)	14 569	14 993	15 435	15 548	15 380	
Juridinių asmenų (JA) komunalinės atliekos	Pakuočių atliekos	942	1 131	1 357	1 696	2 205	
	Maisto atliekos	2	4	8	16	32	
	Kitos atliekos	4 740	3 430	2 110	1 560	1 300	
	Iš viso komunalinių atliekų (su JA)	20 253	19 558	18 909	18 820	18 916	

3.4 Komunalinių atliekų srautų tvarkymo ateityje vertinimas

Numatytų komunalinių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo priemonių įgyvendinimo ir planuojamo pasiekti efekto vertinimas pateiktas 3.4.1-3.4.5 skyriuose. Informacija apie iki 2027 m. planuojamus pasiekti komunalinių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo rodiklius Šilutės rajono savivaldybėje pateikta **Lentelė 27**. Kaip keisis planuojami komunalinių atliekų tvarkymo būdai pavaizduota **Pav. 8**.

Planuojant komunalinių atliekų tvarkymą, atsižvelgta į nustatytas valstybines komunalinių atliekų tvarkymo užduotis (**Lentelė 28**). Vertinama, kad įgyvendinus numatytas *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano* priemones, 2027 m. atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis pasieks 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio savivaldybėje (**Lentelė 28**). Prognozuojama, kad sąvartyne šalinamų komunalinių atliekų kiekis sudarys apie 5 proc. nuo visų į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą patekusių komunalinių atliekų kiekio. Labiausiai keisis perdirbamų ir naudojamų energijai gauti atliekų kiekių santykis. 2027 m. pavykus pasiekti 80 proc. rūšiuojamojo surinkimo užduotį, perdirbimui ir pakartotiniam naudojimui turėtų būti paruošiamas 60 proc. komunalinių atliekų, o sudeginama ar kitaip panaudojama – beveik 35 proc.

Komunalinių atliekų tvarkymo srantai, sukūrus reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Šilutės rajone ir regione, pavaizduoti **Pav. 9**.

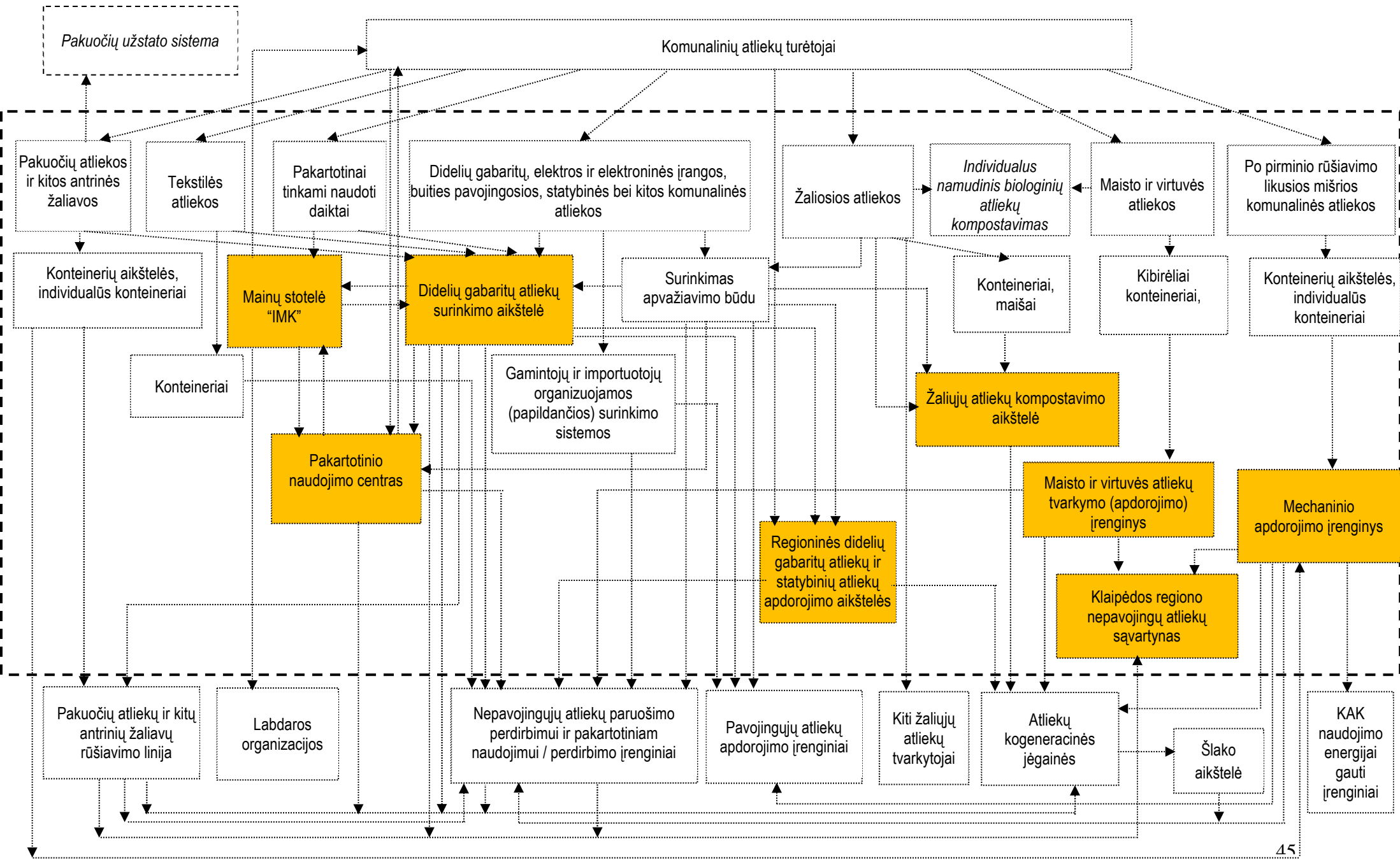
Pav. 8. Planuojamos Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tendencijos pagal atliekų tvarkymo būdus (vertinant ir juridinių asmenų komunalines atliekas) iki 2027 m., tonomis

Lentelė 27. Prognozuojami komunalinių atliekų tvarkymo srautai (vertinant ir juridinių asmenų komunalines atliekas) pagal atliekų tvarkymo būdą Šilutės rajono savivaldybėje 2023-2027 m., tonomis

	2023	2024	2025	2026	2027
Paruošimas naudoti pakartotinai	-	-	10	15	15
Perdirbimas	6 919	8 065	8 924	9 986	11 295
Naudojimas (energijai gauti, sąvartynuose ir kt.)	12 324	10 486	8 962	7 785	6 583
Šalinimas	1 010	1 007	1 014	1 033	1 023

Lentelė 28. Valstybinių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimas Šilutės rajono savivaldybėje iki 2027 m.

Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	2023	2024	2025	2026	2027
<i>Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	34%	41%	47%	53%	60%
<i>Planuojamas šalinti Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	5%	5%	5%	5%	5%
Rūšiuojamojo surinkimo užduotys					
Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis atitinkamais metais turi sudaryti ne mažiau kaip nurodytas proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.	60%	65%	70%	75%	80%
<i>Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinkti Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	60%	65%	70%	75%	80%
Iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų					2 naujos DGASA

Pav. 9. Komunalinių atliekų tvarkymo srantai Šilutės rajono savivaldybėje, 2027 m.

Komunalinių atliekų tvarkymo sistema
 Regioninės atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūra

3.4.1 Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas

Atliekų prevencija yra aukščiausias prioritetas atliekų susidaryme ir tvarkyme. Atliekų prevencijos tikslas – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose.

Iki 2027 m. Klaipėdos regione ir Šilutės rajono savivaldybėje planuojama skirti ypatingą dėmesį visuomenės švietimui ir informavimui atliekų prevencijos srityje bei vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje (pvz., leisti straipsnius, laidas, organizuoti renginius ir pan.). Viešinimo kampanijomis bei įvairiais projektais bus siekiama ugdyti atliekų turėtojų sąmoningumą bei atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (keisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti).

Didelis dėmesys bus skiriamas maisto atliekų prevencijai, o tų atliekų, kurių neįmanoma išvengti – tinkamam atskyrimui ir sutvarkymui, daugkartinių gaminių naudojimui, vienkartinį plastikinių gaminių vartojimo mažinimui, buityje susidarančių pavojingųjų atliekų vengimui ir pan. Esant galimybėms planuojama įgyvendinti taupaus maisto vartojimo iniciatyvas mokyklų, darželių, darboviečių valgyklose, skatinant „švediško stalo“ principu grįstą maitinimą.

Lietuvoje nėra nei duomenų, nei skaičiavimo metodikos, kiek galima sumažinti komunalinių atliekų kiekį, taikant atliekų prevencijos priemones, todėl iki 2027 m. kiekybinis atliekų prevencijos rodiklis nenustatomas. Didžiausios pastangos bus nukreiptos į mišrių komunalinių atliekų kiekio mažinimą, siekiant, kad 2027 m. vienas gyventojas sugeneruotų ne daugiau kaip 105 kg/metus MKA (2022 m. šis rodiklis buvo 242 kg/metus).

Atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose produktų ar jų sudedamųjų dalių paruošimas naudoti pakartotinai yra išskirtas kaip atskiras atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetas. Dėl šios priežasties Šilutės rajono DGASA ir kartu su naujomis DGASA įrengtose daiktų mainų stotelėse IMK numatoma organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų/atliekų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą ir dalijimą pageidaujantiems asmenims.

3.4.2 Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Šilutės rajone ir toliau planuojama skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis, parengti ir platinti atliekų turėtojams kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijas bei papildomai įsigyti ir išdalinti iki 2000 vnt. biologinių atliekų kompostinių. Vertinama, kad pasinaudojant esamomis, planuojamomis įsigyti bei gyventojų įsigytais ir pasigamintomis kompostavimo dėžėmis, individualiose valdose bus sukompostuojama apie 2,8 tūkst. t biologinių atliekų.

Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane savivaldybėms numatyta užduotis – iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą. Biologines atliekas kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą.

Atsižvelgiant į šią užduotį, KRATC planuoja inicijuoti maisto atliekų savanoriško kompostavimo namuose demonstracinį projektą Klaipėdos, Palangos miestuose bei Neringoje, dalintis šio projekto rezultatais su kitomis Klaipėdos regiono savivaldybėmis. Šio projekto metu

savanoriams namų ūkiams – individualioms valdoms bus išdalintos specialios kompostinės, pritaikytos kompostuoti visas maisto atliekas, net ir gyvūninės kilmės. Vėliau projekte dalyvavusių namų ūkių apklausos duomenys bus pristatyti visoms savivaldybėms, kurios, atsižvelgiant į demonstracinio projekto rezultatus, identifikuos šių kompostinių poreikį.

Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų kiekiai yra prilyginti rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekiams, vertinant rūšiuojamojo surinkimo užduotis, todėl ateityje turės būti inventorizuotos visos gyventojų naudojamos kompostinės. Be to, atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus, bus skatinamas namudinis kompostavimas ir kompostuojantiems atliekų turėtojams galės būti taikomas diferencijuotas apmokestinimas (mažesnė įmoka).

Šilutės rajone ir toliau gyventojai žaliąsias atliekas galės pristatyti į DGASA arba ŽAKA. Planuojama, kad 2027 m. Šilutės rajone atskirai bus surenkama ir sukompostuojama apie 1,3 tūkst. tonų žaliųjų atliekų (Lentelė 26).

Šilutės rajone jau sukurta infrastruktūra atskirai surinktų žaliųjų atliekų kompostavimui (Šilutės rajone adresu Šyšos g. 1a., Rumšų kaime veikia žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė), aikštelės plėtra kol kas nėra planuojama.

Lentelė 29. Šilutės rajono savivaldybės esamos ir planuojamos namudinio kompostavimo priemonės

Administracinė teritorija	Turimas kompostavimo dėžių skaičius, vnt.		Papildomų kompostavimo dėžių poreikis, vnt.	Bendras kompostavimo dėžių skaičius 2027 m.
	600 l talpos	600 l talpos		
Šilutės rajono savivaldybė	2 050	2 000	2 000	6 050

Šaltinis: Savivaldybės duomenys, 2022 m.

Kaip jau buvo minėta, *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane* savivaldybėms numatyta užduotis – iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą.

Planuojama, kad nuo 2024 m. visiems Šilutės miesto gyventojams bus teikiama maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo paslauga (Lentelė 30). Vertinama, kad gyventojams pripratus prie maisto atliekų rūšiavimo, 2027 m. bus surenkama apie 33 kg/gyv. maisto atliekų (be žaliųjų atliekų) Šilutės mieste.

Lentelė 30. Šilutės mieste planuojamos maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemonės ir planuojami surinkti maisto atliekų kiekiai

Gyvenvietė > 2000 gyv.	Gyventojų skaičius, 2022 m.	Turimas maisto atliekų surinkimo konteinerių skaičius, įsk. jau suplanuotus įsigyti iki 2023 m. pabaigos, vnt.		Planuojamas papildomas maisto atliekų surinkimo konteinerių poreikis, vnt.		2027 m. planuojamas surinkti maisto atliekų kiekis, t
		Individualių namų valdoms	Daugiabučiams namams	Individualių namų valdoms	Daugiabučiams namams	
Šilutė	15 952	-	138	1 400	28	517

* preliminarus kompostinių poreikis

Šaltinis: Savivaldybės duomenys, 2022 m.

Surinktų maisto atliekų apdorojimui KRATC Dumpių k., Klaipėdos r. stato regioninius maisto atliekų apdorojimo įrenginius (kurių pajėgumas ne mažesnis kaip 6 673 t/metus), depakeryje atskiriant priemaišas ir pakuotes nuo švarios biomasės, tinkamos biodujų gamybai ir laukų tręšimui.

Viešojo maitinimo įstaigos atsako už savo veikloje susidarančių maisto / virtuvės atliekų atskyrimą ir perdavimą atliekų tvarkytojams teisės aktų nustatyta tvarka. Diegiant maisto / virtuvės atliekų atskiro surinkimo iš gyventojų sistemą, bus svarstoma galimybė į šią sistemą ateityje įtraukti ir viešojo maitinimo įstaigas.

Informacija apie kitų biologiškai skaidžių atliekų, esančių mišrių komunalinių atliekų sraute, planuojamą tvarkymą pateikta 3.4.5 skyriuje.

3.4.3 Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymo ateityje vertinimas

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumu, didžiausias atliekų tvarkymo prioritetas teikiamas komunalinių atliekų perdirbimui, todėl pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo tikslas – atskirti kuo daugiau pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo būdu, nes tokios žaliavos yra geresnės kokybės ir tinkamesnės perdirbimui, negu išskirtos iš mišrių komunalinių atliekų srauto mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginyje.

Šilutės rajono savivaldybė yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartis su pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijomis – VšĮ „Žalioji taškas“, VšĮ „Gamtos ateitis“¹² ir VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“¹³ – bei trišales sutartis dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo savivaldybėje. Tačiau priėmus *Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 2, 4, 4-2, 7, 10, 11-2 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymą*, iki 2022 m. gruodžio 1 d. *Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo* nustatyta tvarka turėjo būti pradėtos viešojo pirkimo procedūros pakuočių atliekų tvarkytojams, kurie teiks komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugą, parinkti. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos (2021-07-01) sudarytos terminuotos pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo sutartys su savivaldybėmis, pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją turinčiomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis ir atliekų tvarkytojais, kuriuos savivaldybės, bendradarbiaudamos su pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją turinčiomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis, parinko viešojo konkurso, organizuoto Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka, būdu, galioja iki šiose sutartyse numatyto sutarties galiojimo termino pabaigos. Laikinoji sutartis Nr. P-13-008/R5-(8.1.11.)-1067 su UAB „Ecoservice“ dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo Šilutės rajono savivaldybės teritorijoje pasirašyta 2013 m. lapkričio 5 d. Papildomas susitarimas dėl sutarties dalyko pakeitimo, pagal kurį ir toliau pakuočių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugas vykdo UAB „Ecoservice“, buvo sudarytas 2023 m. birželio 28 d.

Šilutės rajono savivaldybėje gerai išvystyta pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūra, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, ji toliau bus tobulinama ir

¹² VšĮ „Gamtos ateitis“ nuo 2023-01-01 perdavė visas teises ir pareigas, organizuojant gamintojų ir importuotojų pakuočių atliekų tvarkymą, Gamintojų ir importuotojų asociacijai „Gamtos ateitis“

¹³ VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos Nr. 003 galiojimas panaikintas Aplinkos apsaugos agentūros 2022-10-05 sprendimu Nr. LO-4 ir įstaiga 2022-10-12 įgijo bankrutuojančios įmonės statusą.

prižiūrima. Esant poreikiui, konteineriais bus aprūpinami nauji atliekų turėtojai, keičiami ar remontuojami netinkami naudoti konteineriai.

Atsižvelgiant į tai, kad dideli pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų kiekiai patenka į mišrias atliekas, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiavimo potencialas yra didelis, todėl planuojama, kad iki 2027 m. atskirai surenkamų šių atliekų kiekiai turėtų išaugti dvigubai (vertinant su priemaišomis) (**Lentelė 26**). Atliekų turėtojams bus suteikiama visa reikalinga informacija, kaip teisingai rūšiuoti atliekas, didelį dėmesį planuojama skirti švietimo kampanijoms. Kaip buvo minėta 2.6 skyriuje, patys žemiausi rūšiavimo rezultatai (mažiausi tinkamai išrūšiuoti ir sutvarkyti kiekiai) yra daugiabučiuose gyvenančių gyventojų, kurie naudojami bendro naudojimo konteineriais, tad šiai tikslinei grupei turės būti skiriamas didžiausias dėmesys, skatinant rūšiuoti atliekas ir naudotis jau sukurta rūšiavimo infrastruktūra.

3.4.4 Kitų komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane savivaldybėms numatytos šios rūšiuojamojo surinkimo plėtros užduotys:

- sudaryti galimybę buityje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti;
- atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;
- iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;
- iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingas atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas);
- pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buityje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės);

Aukščiau išvardintų atliekų atskiras surinkimas numatomas per DGASA (bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą bei apmokestinamųjų gaminių tvarkymą). Be to, gyventojams ir toliau bus siūlomi alternatyvūs atliekų atskiro surinkimo būdai, t. y. surinkimas apvažiavimo būdu (apvažiuojamasis surinkimas, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą) bei kitomis priemonėmis (papildančios sistemos, kita). Konkreti aukščiau išvardintų atliekų surinkimo ir išvežimo tvarka bus patikslinta savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėse.

Planuojama, kad buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų bei naudotų padangų tvarkymo veikla ir toliau bus organizuojama bendradarbiaujant su licencijuotomis elektros ir elektroninės įrangos bei padangų gamintojų ir importuotojų organizacijomis, kurios ir toliau vykdys įsipareigojimus, numatytus teisės aktų nustatyta tvarka su KRATC sudarytose sutartyse dėl buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų surinkimo KRATC įrengtose DGASA ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo.

DGASA tinklo plėtra. Siekiant užtikrinti didesnę pavojingųjų, statybinių, didelių gabaritų atliekų, EEĮ atliekų, baterijų ir akumuliatorių atliekų, naudotų padangų ir kitų atliekų surinkimo

ir rūšiavimo patogumą visiems komunalinių atliekų turėtojams, taip pat vykdant *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane* numatytą užduotį iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą, kad kaimo vietovėse DGASA būtų įrengta ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų, iki 2027 m. Šilutės rajone planuojama įrengti 2 papildomas DGASA (preliminarijos planuojamų aikštelių vietos – šiaurės vakarinėje ir rytinėje savivaldybės dalyse). Šilutės rajono savivaldybės administracija parinks tokias DGASA įrengimo vietas, kad jos nepatektų į saugomas teritorijas, gamtos paveldo objektų teritorijas, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas bei kultūros paveldo vertybių teritorijas ir jų apsaugos zonas.

Kadangi esama DGASA yra skirta gyventojams aptarnauti, ja negali naudotis juridiniai asmenys, pas kuriuos taip pat susidaro didelių gabaritų atliekos, todėl KRATC papildomai numato Dumpių k., Klaipėdos r. įrengti regioninę DGASA, skirtą atliekų priėmimui tik iš juridinių asmenų.

Per DGASA surenkami nemaži **statybinių atliekų** kiekiai, kurių apdorojimui reikalinga regioninė infrastruktūra. Šiuo tikslu KRATC planuoja praplėsti didelių gabaritų atliekų apdorojimo aikštelę Uosių g., Dumpių k., Klaipėdos r., numatant joje ir statybinių atliekų rūšiavimo ir apdorojimo veiklą.

Pavojingųjų atliekų surinkimas ir tvarkymas. Numatant komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, labai svarbu užtikrinti, kad į mišrių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius ir juose gaunamus produktus patektų kuo mažiau pavojingų medžiagų, todėl savivaldybės, organizuojamos komunalinių atliekų surinkimo sistemas, turi užtikrinti atskiro buities pavojingųjų atliekų surinkimo paslaugų teikimą ir visuomenės švietimą. Savivaldybės turi užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) rūšiuojamąjį surinkimą ir tai, kad jų organizuojamose atliekų tvarkymo sistemose nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas.

Pavojingųjų atliekų surinkimas bus ir toliau vykdomas DGASA, taip pat planuojama organizuoti jų surinkimą ir apvažiavimo būdu. *Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane* numatyta, kad KRATC parengs buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiavimo vadovą, kuris bus skirtas gyventojams ir suteiks visą būtiną informaciją, kaip tinkamai rūšiuoti pavojingąsias atliekas.

Tekstilės atliekų surinkimas. Tekstilės atliekų atskiras surinkimas ir toliau numatomas per DGASA bei vykdant konteinerinį šių atliekų surinkimą visoje savivaldybės teritorijoje. Šiuo metu Šilutės rajone įrengta ir aptarnaujama 20 vnt. tekstilės atliekų konteinerių, papildomai planuojama įsigyti dar 20 vnt. tekstilės atliekų konteinerių. Tekstilės konteineriai skirti labdarai tinkamiems drabužiams ir aprangos aksesuarams surinkti: tvarkingiems rūbams, avalynei, rankinėms, užuolaidoms.

3.4.5 Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Siekiant atliekų tvarkymo sistemos efektyvumo ir ekonominės naudos vartotojams, mišrių komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros išlaikymas bei plėtra ir toliau bus vykdoma regioniniu principu. Planuojamu laikotarpiu numatyta atlikti regioninio mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginio Dumpių k., Klaipėdos r., kapitalinį remontą bei vėliau modernizuoti regioninį mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginį, pritaikant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, įdiegus maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, bei vykdyti atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų antrinį rūšiavimą, taip pat gaminti kietąjį atgautąjį kurą. Tuo tikslu esamoje MA linijoje būtų įrengiami optiniai separatoriai (2 vnt.) ir windshifter'is su priklausiniais. Atlikus numatytą modernizavimą planuojama, kad antrinių

žaliavų atskyrimas turėtų išaugti iki 3-3,5 tūkst. t/m, bei įrenginiuose būtų numatyta galimybė pagaminti apie 20 tūkst. t/m kietojo atgautojo kuro.

Po rūšiavimo likusios netinkamos perdirbimui energetinę vertę turinčios atliekos, įskaitant ir mišrių komunalinių atliekų sraute esančias biologiškai skaidžias atliekas, ir toliau bus tiekiamos energijos gamybai į UAB „Gren Klaipėda“ biokuro ir atliekų termofikacinę jėgainę. UAB „Gren Klaipėda“ biokuro ir atliekų termofikacinėje jėgainėje ir toliau planuojama energijai naudoti Klaipėdos regione susidaranti gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekas.

Nuo 2016 m. mišrių komunalinių atliekų šalinimas ir biologiškai skaidžių atliekų šalinimas sąvartyne yra visiškai nutrauktas, t.y. visos mišrios atliekos rūšiuojamos mechaninio apdorojimo įrenginyje, atskiriant inertines atliekas (jos panaudojamos sąvartyne konstrukciniais ar atliekų perdengimo tikslais) bei perdirbimui tinkamas antrines žaliavas, o likęs srautas nukreipiamas į UAB „Gren Klaipėda“ biokuro ir atliekų termofikacinę jėgainę. Sąvartyne šalinami tik naudojimui netinkami likučiai (1,2 – 1,5 proc. nuo mišrių atliekų srauto). Vertinama, kad 2027 m. šalinamos Šilutės rajono savivaldybės komunalinės atliekos sudarys apie 5 proc. nuo susidarančių komunalinių atliekų kiekio (**Lentelė 28**). Sąvartyne taip pat gali būti šalinamos gatvių sąšlavos, asbesto atliekos, bei statybinių atliekų apdorojimo metu ar didelių gabaritų atliekų apdorojimo metu gauti likučiai, kurie netinkami nei perdirbimui, nei naudojimui energijai gauti. Šių atliekų šalinimas įvertintas *Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane*.

3.4.6 Šiukšlinimo mažinimo priemonės

Pirmą kartą į *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. planą* yra įtrauktos šiukšlinimo prevencijos priemonės, kuriomis siekiama sumažinti aplinkos šiukšlinimą ir sutvarkyti bešeimininkes atliekas:

- organizuoti, skatinti ir dalyvauti pilietinėse šiukšlių rinkimo iniciatyvose;
- įtraukti visuomenę į šiukšlių rinkimą miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse;
- išplėsti antrinių žaliavų ir (ar) kitų atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemonių (rūšiavimo konteinerių, rūšiuojamąsias šiukšliadėžes) tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse, paplūdimiuose, viešųjų renginių metu), užtikrinti jų surinkimą ir sutvarkymą;
- siekiant mažinti plastiko pakuočių atliekas, plėtoti viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklą savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose (pagal poreikį);
- organizuoti padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymą.

3.5 Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas

Iki 2023 m. komunalinių atliekų tvarkymo paslauga buvo vienintelė viešoji paslauga, kurios kaina nereguliuojama. Paskutiniaisiais metais didėjant gyventojų nepasitenkinimui dėl taikomo skirtingo komunalinių atliekų tvarkymo apmokestinimo savivaldybėse ir ženklaus vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už paslaugas dydžio skirtumo, Aplinkos ministerijos iniciatyva buvo imtasi veiksmų, siekiant sukurti efektyvesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų apmokestinimo sistemą.

LR Vyriausybės programos įgyvendinimo plane buvo numatyta patvirtinti atliekų kainodaros principus, taikomus komunalinių atliekų tvarkymo paslaugoms. Atitinkamai 2021 m. gruodžio 23 d. priimti Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimai (įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.) dėl

reguliuojamos komunalinių atliekų tvarkymo kainodaros įvedimo, suteikiant papildomas funkcijas nepriklausomai reguliavimo institucijai – Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (VERT).

2023 m. sausį įsigaliojus naujam reguliavimui, VERT pagal savo patvirtintą Komunalinių atliekų tvarkymo regioninės kainos nustatymo metodiką (patvirtinta 2022 m. gruodžio 30 d.) nustatys regionines komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainas ir prižiūrės, kaip jos taikomos. Regioninė kaina bus nustatoma 3 metų laikotarpiui, ją sudarys regioninio atliekų tvarkymo centro (RATC) reguliuojama kaina, pagrįsta būtinosiomis sąnaudomis. Į regioninę kainą nebus įskaičiuojamos komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo, atliekų surinkimo ir vežimo paslaugų sąnaudos.

Nuo 2024 m. RATC visas planuojamas vykdyti, vykdomas ar įvykdytas investicijas, susijusias su reguliuojama veikla, privalo pagrįsti ir suderinti su VERT. Be to, Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitime numatyta, kad RATC privalo sumokėti VERT 0,95 procento praėjusių kalendorinių metų RATC reguliuojamosios veiklos pajamų.

Taigi komunalinių atliekų, kurias savo įrenginiuose tvarkys KRATC, tvarkymo kainą nuo 2024 m. tvirtins VERT. Kadangi reguliuojama kaina skaičiuojama pirmą kartą 2023 m., šiuo metu dar nėra galutinio aiškumo, kokia ji bus patvirtinta nuo 2024 m.

Reguliuojama kainos dalis skirtinguose RATC skiriasi, bet galutinėje rinkliavoje ar kitoje įmokoje už komunalinių atliekų tvarkymą tai gali sudaryti vidutiniškai apie 50 proc.

Savivaldybių tarybos, atsižvelgdamos į VERT nustatytas regionines kainas, taip pat vadovaudamosi LR Vyriausybės patvirtintomis vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisyklėmis bei savivaldybių vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo teisės aktais (atskirai pasitvirtina kiekviena savivaldybė), pridėdamos savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas ir komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir vežimo paslaugų kainą, ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo regioninės kainos patvirtinimo privalės pagal naują tvarką nustatyti rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius.

Pažymėtina, kad savivaldybių tarybos, patvirtindamos rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydžius, turi įvertinti, ar jų mokama suma už paslaugas **neviršys 1 proc.** vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų. Jei apskaičiuotas rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydis už atliekų tvarkymo paslaugas viršys 1 proc. vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų, savivaldybės iš naujo turės įvertinti komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas ir perskaičiuoti rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydį, kad jis neviršytų 1 proc. vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų.

4 ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO PRIEMONIŲ PLANAS 2021-2027 m.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano įgyvendinimo priemonės, skatinančios atliekų paruošimą naudoti pakartotinai, perdirbimą, kitokią naudojimą ir saugų atliekų šalinimą, pateiktos **Lentelė 31**. Šiame priemonių plane numatytas preliminarus investicijų poreikis komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objektams, lėšų poreikis visuomenės švietimui bei finansavimo šaltiniai.

2021-2027 metų vykdymo laikotarpiu bus baigta kurti ir pradėta eksploatuoti jau suplanuota bei projektuojama regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – maisto atliekų apdorojimo įrenginiai. Taip pat bus eksploatuojama esama DGASA ir ŽAKA, įrengtos 2 papildomos DGASA, eksploatuojamas Klaipėdos regioninis sąvartynas, regioninis MA įrenginys, Didžiųjų atliekų (baldu) apdorojimo aikštelė, vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos principai Šilutės rajono savivaldybėje iš esmės išliks tokie patys, kaip yra suplanuota ir numatyta *Šilutės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2015–2020 m. plane*, patvirtintame Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. T1-170, t. y. ir toliau bus vystomas rūšiuojamasis atliekų surinkimas, o mišrios komunalinės atliekos po apdorojimo regioniniame MA įrenginyje bus perduodamos energijos gamybai biokuro ir atliekų termofikacinei jėgainei Klaipėdoje.

Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu bus skiriamas atliekų prevencijos, paruošimo naudoti pakartotinai bei perdirbimo skatinimui. Šių tikslų bus siekiama ne tik įgyvendinant technines priemones (pvz., sudarant geresnes atliekų rūšiavimo sąlygas), bet ir stiprinant atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo kontrolę bei šviečiant ir informuojant visuomenę.

3 skyriuje pateiktas detalesnis *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano* įgyvendinimo priemonių aprašymas.

Lentelė 31. Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plano įgyvendinimo 2021-2027 m. priemonės.

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis,				
				Iš viso, tūkst. Eur be PVM	Iš viso, tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti jų sąmoningumą bei atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (keisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti)								
1.1. uždavinys. Padidinti visuomenės įsitraukimą įgyvendinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetus per partnerystes, didesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir įvairias žiniasklaidos priemones								
1.1.1. Esant poreikiui, prisidėti prie KRATC išmaniosios programėlės apie KRATC teikiamas paslaugas sukūrimo ir Šilutės rajono savivaldybės informacijos integravimo (apie teikiamas komunalinių atliekų surinkimo paslaugas, atliekų surinkimo grafikus, remonto dirbtuves, labdaros organizacijas, maisto prekių planavimą, vietinės rinkliavos savitarną ir pan.)	KRATC	2025 m.	VR, KRATC, kitos lėšos	60,0	72,6			60,0
1.1.2. Vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, stalybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų), tinkamą tvarkymą bei kompostavimą namų sąlygomis, taip pat įtraukiant ir 2.2.1 priemonėje numatytas temas	KRATC, Savivaldybė	2023-2026 m.	2021-2027 ESF, VR, KRATC, VB, kitos lėšos	300,0	363,0		152,9	147,1
1.1.3. Vykdyti rūšiuojamojo atliekų surinkimo kontrolę, taikyti atsakomybę už savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimus	Savivaldybė	2023-2027 m.	VR, SB, kitos lėšos					
1.2. uždavinys. Stiprinti Šilutės rajono savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus žiedinės ekonomikos, atliekų prevencijos ir efektyvaus tvarkymo srityse								
1.2.1. Dalyvauti konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika, organizuoti pažintines išvykas į kitų regionų ar šalių atliekų tvarkymo įrenginius	Savivaldybė, KRATC	2022-2027 m.	SB, KRATC, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdotojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis,				
				Iš viso, tūkst. Eur be PVM	Iš viso, tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
1.2.2. Dalyvauti tarptautiniuose projektuose komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo tematika (esant kvietimams ir pagal tikslingumą)	Savivaldybė, KRATC	2022-2027 m.	SB, KRATC, kitos lėšos					
2 tikslas. Mažinti susidaranti komunalinių atliekų kiekį ir šiuokšlinimą								
2.1. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti maisto švaistymą								
2.1.1. Esant galimybei įgyvendinti taupaus maisto vartojimo iniciatyvas mokyklų, darželių, darboviečių valgyklose, skatinant „švediško stalo“ principu grįstą maitinimą	Savivaldybė	2023–2027 m.	Valstybės, SB					
2.2. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti susidaranti komunalinių atliekų kiekį ar jų pavojingumą								
2.2.1. Organizuoti viešinio kampaniją, ypatingai atkreipiant dėmesį į ilgalaikio vartojimo gaminius, tekstilę ir vienkartinius gaminius, skatinančią rinktis daugkartinius gaminius ir pakartotinai naudoti daiktus, vengti vienkartinių plastikinių gaminių vartojimo (1.1.2 priemonės dalis)	KRATC	2023–2027 m.	2021-2027 ESF, VR, KRATC, kitos lėšos					
2.2.2. KRATC parengus informaciją apie buityje susidaranti pavojingų atliekų vengimą, alternatyvių valymo priemonių naudojimą ir pan. bei tinkamą buityje susidaranti pavojingų atliekų rūšiavimą, patalpinti informaciją savivaldybės internetiniame puslapyje	Savivaldybė	2025 m.	VR, KRATC, kitos lėšos					
2.3. uždavinys. Plėtoti ir vystyti paruošimo naudoti pakartotinai veiklą								
2.3.1. Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą (ne	KRATC	2023–2027 m.						

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis,				
				Iš viso, tūkst. Eur be PVM	Iš viso, tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
mažiau kaip 1 stotelę savivaldybėje) (<i>naujai įrengiamose DGASA bus suprojektuota vieta daiktų mainams</i>)			SB, VR, 2021-2027 ESF, kitos lėšos					
2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų/atliekų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir/ar priėmimo vietas (stoteles)	KRATC	2023–2027 m.	VR, KRATC, kitos lėšos					
2.4. uždavinys. Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles								
2.4.1. Organizuoti, skatinti ir dalyvauti pilietinėse šiukšlių rinkimo iniciatyvose	Savivaldybė	2023–2027 m.	SB, kitos lėšos					
2.4.2. Įtraukti visuomenę į šiukšlių rinkimą miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse	Savivaldybė	2023–2027 m.	VB, SB, kitos lėšos					
2.4.3. Išplėsti antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse), užtikrinti jų surinkimą ir sutvarkymą	Savivaldybė	2023–2027 m.	SB, GI, kitos lėšos					
2.4.4. Siekiant mažinti plastiko pakuočių atliekas, plėtoti viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklą savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose	Savivaldybė	2022–2027 m.	SB, VB, kitos lėšos					
2.4.5. Organizuoti padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymą	Savivaldybė	2023 m.	VB, SB, kitos lėšos					
3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius								
3.1. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis								

Priemonė	Vykdotojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis,				
				Iš viso, tūkst. Eur be PVM	Iš viso, tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
3.1.1. Skatinti namudinių kompostavimą žaliosioms ir (ar) maisto atliekoms, pavyzdžiui kompostuojantiems atliekų turėtojams taikyti diferencijuotą apmokestinimą ar kt.	Savivaldybė	2024–2027 m.	-					
3.1.2. Platinti atliekų turėtojams maisto atliekų kompostavimo namų ūkio sąlygomis instrukciją (lankstinukus, informaciją internete, žiniasklaidoje), kurią parengs KRATC	Savivaldybė, KRATC	2023-2027 m.	VR, KRATC, kitos lėšos		-			-
3.1.3. Identifikuoti namudinio kompostavimo dėžių, skirtų kompostuoti maisto atliekas ir žaliąsias atliekas, Šilutės rajono savivaldybėje, poreikį	Savivaldybė	2023-2024 m.	-					
3.1.4. Esant poreikiui, aprūpinti namudinio kompostavimo dėžėmis, skirtomis kompostuoti žaliąsias ir (ar) maisto atliekas, Šilutės rajono savivaldybės individualių namų gyventojus (preliminarus savivaldybės poreikis iki KRATC pilotinio maisto atliekų namudinio kompostavimo projekto įgyvendinimo – 2000 vnt. žaliųjų atliekų kompostinių)	Savivaldybė	2023-2027 m.	SB, VR, VB, kitos lėšos	300,0	363,0		300,0	
3.1.5. Atnaujinti bei papildyti rinkliavos mokėtojų registrus pagal KRATC parengtą kompostuojančių namuose namų ūkių inventorizavimo instrukciją	Savivaldybė	2024-2027 m.	SB, VR, kitos lėšos					
3.2. uždavinys. Plėsti biologinių atliekų (žaliųjų ir maisto atliekų) rūšiuojamojo surinkimo apimtį								
3.2.1. Aprūpinti atliekų turėtojus maisto atliekų surinkimo konteneriais Šilutės mieste (preliminarus poreikis 28 vnt. bendro naudojimo kontenerių, 1400 vnt. individualių kontenerių)	Savivaldybė	2022-2023 m.	SB, VR, 2021-2027 ESF, VB, kitos lėšos	43,7	52,9		43,7	

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis,				
				Iš viso, tūkst. Eur be PVM	Iš viso, tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
3.2.2. Organizuoti maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo paslaugos teikimą gyventojams	Savivaldybė	2024–2027 m.	VR					
3.2.3. Įgyvendinti maisto atliekų ir žaliųjų atliekų rūšiavimo monitoringo ir kontrolės sistemą	Savivaldybė, KRATC	2024-2027 m.	SB, VR, KRATC, kitos lėšos					
3.3. uždavinys. Plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) apimtis								
3.3.1. Parinkti pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo savivaldybės teritorijoje surinkimo paslaugą teikiančius atliekų tvarkytojus bei infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo, plėtos, priežiūros paslaugas teikiančius paslaugų teikėjus ir sudaryti su jais sutartis	Savivaldybė	2023 m.	GI, kitos lėšos					
3.3.2. Organizuoti pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo savivaldybės teritorijoje surinkimo paslaugos bei infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo, plėtos, priežiūros paslaugos teikimo administravimą	Savivaldybė	2023-2027 m.	GI, kitos lėšos					
3.3.3. Atnaujinti savivaldybės internetiniame puslapyje rūšiuojamųjų atliekų surinkimo ir tvarkymo atmintines	Savivaldybė	2024 m.	VR, GI, kitos lėšos					
3.4. uždavinys. Plėtoti kitų paruošimui naudoti pakartotinai ir perdirbimui tinkamų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas								
3.4.1. Parinkti vietą trūkstamų naujų didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių įrengimui, užtikrinant jų prieinamumą atliekų turėtojams (preliminariai planuojamos 2 aikštelės šiaurės	Savivaldybė	2023–2027 m.	SB, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis,				
				Iš viso, tūkst. Eur be PVM	Iš viso, tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
<i>vakarinėje ir rytinėje Šilutės raj. savivaldybės dalyse)</i>								
3.4.2. Plėsti buitįje susidarančios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą (plėtoti konteinerių tinklą ir per DGASA) (su APVA dotacija įsigyta 20 vnt., papildomas tekstilės konteinerių poreikis - 20 vnt.)	Savivaldybė	2023–2027 m.	SB, VR, 2021-2027 ESF, VB, kitos lėšos	44,9	54,3	23,0	21,9	
3.4.3. Vykdyti elektros ir elektroninės įrangos atliekų priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą	KRATC, gamintojai ir importuotojai	2023-2027 m.	GI, kitos lėšos					
3.4.4. Vykdyti atskirą naudotų padangų ir kitų apmokestinamų gaminių priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais apmokestinamų gaminių atliekų tvarkymą	KRATC, gamintojai ir importuotojai	2023-2027 m.	GI, VR, kitos lėšos					
3.4.5. Vykdyti atskirą perdirbimui tinkamų atliekų (buitįje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, didelių gabaritų, žaliųjų atliekų ir kt. atliekų) surinkimą DGASA	KRATC	2023-2027 m.	VR, kitos lėšos					
3.4.6. Organizuoti atskirą didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu	Savivaldybė	2023-2027 m.	VR					
3.4.7. Teikti mokamą, iš anksto užsakomą išrūšiuotų didžiųjų, statybinių ir kt. atliekų nuvežimo į DGASA, didžiųjų atliekų apdorojimo aikštelę arba statybinių atliekų rūšiavimo aikštelę Dumpių k., Klaipėdos raj. paslaugą	Atliekas surenkančios ir vežančios įmonės	2023-2027 m.	Privačios lėšos, kitos lėšos					
3.5. uždavinys. Vystyti buitįje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas								

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis,				
				Iš viso, tūkst. Eur be PVM	Iš viso, tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
3.5.1. Organizuoti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (priėmimą į DGASA, apvažiuojamąjį surinkimą, individualią atliekų išvežimo paslaugą pagal gyventojų užsakymą ir pan.)	KRATC, Savivaldybė	2025-2027 m.	VR, kitos lėšos					
3.5.2. Plėsti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą (plėtoti surinkimą per DGASA)	Savivaldybė, KRATC	2023-2027 m.	VR, kitos lėšos					
4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą								
4.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą								
4.1.1. Visiems atliekų turėtojams teikti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, atitinkančią minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija	Savivaldybė, KRATC	2022-2027 m.	VR					
4.1.2. Nustatyti vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius, atsižvelgiant į Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nustatytą regioninę kainą	Savivaldybė	2023-2027 m.	VR, SB					
4.2. uždavinys. Plėtoti Šilutės rajono savivaldybės ir Klaipėdos regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą								
4.2.1. Įgyvendinti maisto atliekų apdorojimo pajėgumų sukūrimo Klaipėdos RATC projektą Dumpių k., Klaipėdos r.	KRATC	2023 m.	2014-2020 ESF, VR, KRATC, kitos lėšos	2 100,0	2 541,0	2 100,0		
4.2.2. Įrengti papildomas (trūkstamas) DGASA savivaldybės parinktose vietose (2 vnt.)	KRATC, Savivaldybė	2027 m.	2021-2027 ESF, VB, VR, SB, kitos lėšos	1 400,0	1 694,0			1 400,0
4.2.3. Įrengti DGASA, skirtą atliekų priėmimui iš juridinių asmenų Dumpių k., Klaipėdos r.	KRATC	2023-2025 m.	KRATC, kitos lėšos	215,0	260,2			215,0

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis,				
				Iš viso, tūkst. Eur be PVM	Iš viso, tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
4.2.4. Praplėsti didelių gabaritų atliekų apdorojimo aikštelę Uosių g., Dumpių k., Klaipėdos r., numatant joje ir statybinių atliekų rūšiavimo ir apdorojimo veiklą	KRATC	2023-2025 m.	KRATC, VR, kitos lėšos	645,0	780,5			645,0
4.2.5. Atlikti regioninio mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginio Dumpių k., Klaipėdos r., kapitalinį remontą	KRATC	2023-2025 m.	KRATC, VR, kitos lėšos	1 000,0	1 210,0			1 000,0
4.2.6. Modernizuoti regioninį mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginį Dumpių k., Klaipėdos r., pritaikant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, įdiegus maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, bei vykdyti atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų antrinį rūšiavimą	KRATC	2023-2027 m.	VB, KRATC, VR, kitos lėšos	1 500,0	1 815,0		1 500,0	
4.2.7. Dalinai rekultivuoti Klaipėdos regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno 1 ir 2 sekcijas Dumpių k., Klaipėdos r.	KRATC	2023-2025 m.	KRATC, VR, kitos lėšos	500,0	605,0			500,0
4.3. uždavinys. Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, optimizuoti jos darbą ir poveikį aplinkai								
4.3.1. Eksploatuoti Klaipėdos regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną, kaupti lėšas jo uždarymui	KRATC	2022-2027 m.	VR, KRATC, kitos lėšos					
4.3.2. Eksploatuoti ŽAKA, DGASA ir naujai įrengtą juridinių asmenų DGASA Dumpių k., Klaipėdos r.	KRATC	2022-2027 m.	VR, GI, KRATC, kitos lėšos					
4.3.3. Eksploatuoti regioninį mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginį Dumpių k., Klaipėdos r.	KRATC	2022-2027 m.	VR, KRATC, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis,				
				Iš viso, tūkst. Eur be PVM	Iš viso, tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
4.3.4. Eksploatuoti maisto atliekų apdorojimo įrenginius Dumpių k., Klaipėdos r.	KRATC	2024-2027 m.	VR, KRATC, kitos lėšos					
4.3.5. Eksploatuoti didelių gabaritų atliekų apdorojimo ir statybinių atliekų rūšiavimo aikštelę Uosių g., Dumpių k., Klaipėdos r.	KRATC	2025-2027 m.	VR, KRATC, privačios lėšos, kitos lėšos					
4.4. uždavinys. Vykdėti atliekų monitoringą ir poveikio klimato kaitai stebėseną								
4.4.1. Vykdėti surinktų ir perduotų tvarkyti komunalinių atliekų, įskaitant ir surinktas atliekas per papildančias atliekų surinkimo sistemas, apskaitą	Savivaldybė	2022-2027 m.	VR, kitos lėšos					
4.4.2. Sukurti duomenų apie susidariusias ir sutvarkytas juridinių asmenų komunalines atliekas (pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų, biologinių atliekų ir kt.) duomenų bazę, kaupti ir analizuoti šiuos duomenis	Savivaldybė	2023-2027 m.	VR, kitos lėšos					
Iš viso, tame tarpe:				8 108,6	9 811,4	2 123,0	2 018,5	3 967,1
<i>Visuomenės švietimui, įtraukimui, pilotiniams projektams</i>				<i>360,0</i>	<i>435,6</i>	<i>-</i>	<i>152,9</i>	<i>207,1</i>
<i>Tame tarpe planuojamas Šilutės rajono savivaldybės indėlis viešinimui</i>				<i>20,0</i>	<i>24,2</i>			<i>20,0</i>
<i>Rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros ir kompostavimo namų sąlygomis plėtrai</i>				<i>2 003,6</i>	<i>2 424,3</i>	<i>23,0</i>	<i>365,6</i>	<i>1 615,0</i>
<i>Atliekų tvarkymo įrenginių, infrastruktūros plėtrai, atnaujinimui</i>				<i>5 745,0</i>	<i>6 951,5</i>	<i>2 100,0</i>	<i>1 500,0</i>	<i>2 145,0</i>
Iš viso tik Šilutės rajono savivaldybės priemonės:				1 788,6	2 164,2	23,0	365,6	1 400,0
Iš viso Klaipėdos regioninės ar kelių savivaldybių (bendros) priemonės:				6 320,0	7 647,2	2 100,0	1 652,9	2 567,1

* Preliminarus bendras investicijų poreikis regioninei (bendrai) infrastruktūrai.

Finansavimo šaltinių trumpiniai:

2014-2020 ESF – 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų lėšos,

2021-2027 ESF – 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų lėšos,

GI – gamintojų ir importuotojų lėšos,

KRATC – KRATC lėšos,
SB – savivaldybės biudžeto lėšos,
VB – valstybės biudžeto lėšos,
VR – vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą lėšos.

Atsižvelgiant į 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programoje numatytus veiksmus – didinti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo pajėgumus bei plėtoti atliekų paruošimo perdirbti ir perdirbimo pajėgumus, planuojama, kad dalis Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane numatytų priemonių galės būti dalinai finansuojamos 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų ir (ar) valstybės biudžeto lėšomis.

Regioninė pažangos priemonė 02-001-06-10-01 (RE) „Skatinti rūšiuojamąjį atliekų surinkimą“. Planuojama, kad iš šios pažangos priemonės bus finansuojamas maisto atliekų ir tekstilės atliekų surinkimo priemonių įsigijimas (priemonės 3.2.1 ir 3.4.2) bei visuomenės informavimo kampanija (1.1.2). Preliminarus lėšų poreikis – 65,5 tūkst. Eur, jis bus tikslinamas rengiant pažangos priemonę. Šilutės rajono savivaldybės indėlis pažangos priemonėje bus tikslinamas, Aplinkos ministerijai parengus ir patvirtinus pažangos priemonės aprašą ir Klaipėdos regionui rengiant pažangos priemonę.

Pažangos priemonė 02-001-06-10-02 „Skatinti atliekų perdirbimą ir antrinių žaliavų panaudojimą“. Planuojama, kad iš šios pažangos priemonės bus finansuojamas namudinio kompostavimo dėžių įsigijimas bei mechaninio apdorojimo įrenginio modernizavimas (konkurso laimėjimo atveju).

5 PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

1. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano įgyvendinimo priemonės, pateiktos Lentelė 31;
2. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plano komunalinių atliekų tvarkymo užduotys (užpildoma Lentelė 32):

Lentelė 32. Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plano įgyvendinimo vertinimo kriterijų ir jų siekiamų reikšmių sąrašas

VATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys							
260.1-260.2	Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	Siektina reikšmė	34%	41%	47%	53%	60%
		Faktinė reikšmė
260.3	Planuojamas šalinti Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	Siektina reikšmė	5%	5%	5%	5%	5%
		Faktinė reikšmė
Rūšiuojamojo surinkimo kiekybinės užduotys savivaldybėms/regionui							
261.1	Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinkti Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	Siektina reikšmė	60%	65%	70%	75%	80%
		Faktinė reikšmė
261.2	Namų ūkių aprūpinimas biologinių atliekų surinkimo priemonėmis bei kompostavimo susidarymo vietoje priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, tame tarpe:						
	Žaliųjų atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	Faktinė reikšmė	
	Maisto atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	Faktinė reikšmė	
	Žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	Faktinė reikšmė	
	Maisto atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	Faktinė reikšmė	
261.5	Gyventojų aprūpinimas surinkimo priemonėmis butyje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti, vnt.	Faktinė reikšmė		
261.7.5	Iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA	Siektina reikšmė	1	1	1	3	3

VAPTP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
	ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų	<i>Faktinė reikšmė</i>					...
263.3.	plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą;	<i>Siektina reikšmė</i>	0	0	0	2	2
		<i>Faktinė reikšmė</i>					...

Priedai

Priedų sąrašas:

1 priedas. Šilutės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2015-2020 m. plano priemonių įgyvendinimo analizės rezultatai.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų
prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m.
plano

1 priedas

Šilutės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2015-2020 m. plano priemonių įgyvendinimo analizės rezultatai

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Priemonės įvykdymas (Taip/ ne)	Pastabos
1 tikslas. Skatinti atliekų prevenciją, užtikrinant, kad susidarančių komunalinių atliekų kiekis mažėtų arba bent jau išliktų stabilus ekonominio augimo sąlygomis.				
1.1. uždavinys. Šviesti ir informuoti visuomenę atliekų prevencijos srityje.				
1.1.1. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemonės atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje (pvz., leisti leidinius, straipsnius, laidas, organizuoti renginius ir pan.)	Savivaldybės administracija, KRATC	2015-2020 m.	Taip	
1.2. uždavinys. Skatinti atliekų prevencijos veiklą ir paruošimo naudoti pakartotinai tinklus.				
1.2.1. Viešinti informaciją apie savivaldybės teritorijose veikiančias elektros ir elektroninės įrangos ir/ar kitų daiktų remonto dirbtuves bei taisyklas, kuriose prailginamas namų ūkiuose naudojamų daiktų tarnavimo laikas ir taip išvengiama komunalinių atliekų susidarymo.	Savivaldybės administracija, KRATC	2015-2020 m.	Taip	Paskelbta KRATC internetiniame puslapyje https://www.kratc.lt/prevencija-pries-atlieku-susidaryma/
1.2.2. Organizuoti pakartotiniam naudojimui tinkamų produktų (baldų, elektros ir elektroninės įrangos ir kt.) priėmimą DGASA	Savivaldybės administracija, KRATC	2015-2020 m.	Ne	Priemonė perkelta į naujo laikotarpio planą
1.2.3. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų drabužių surinkimą specialiais konteneriais ir/ arba per DGASA	Savivaldybės administracija, KRATC	2015-2020 m.	Taip	2023 m. pradėta rinkti pakartotiniam naudojimui tinkama tekstilė
2 tikslas. Sumažinus sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekius, padidinti šių atliekų naudojimo apimtį.				
2.1. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis				

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Priemonės įvykdymas (Taip/ ne)	Pastabos
2.1.1. Aprūpinti namudinio kompostavimo dėžėmis savivaldybės individualių namų gyventojus	Savivaldybės administracija, KRATC	2015-2016 m.	Taip	
2.1.2. Parengti ir platinti atliekų turėtojams kompostavimo namų ūkiosąlygomis rekomendacijas (lankstinukus, informaciją internete, žiniasklaidoje)	Savivaldybės administracija, KRATC	2015-2017m.	Taip	
2.2. uždavinys. Plėsti biologinių atliekų (žaliųjų ir maisto / virtuvės atliekų) rūšiuojamojo surinkimo ir tvarkymo apimtis				
2.2.1. Organizuoti žaliųjų atliekų surinkimą iš gyventojų, gėlių parduotuvių, kapinėse ir kolektyviniuose soduose	Savivaldybės administracija, KRATC	2015-2020 m.	Ne	Atliekų turėtojai žaliąsias atliekas gali pristatyti į ŽAKA, DGASA. Nuo 2024 m. planuojama įdiegti maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą Šilutės mieste
3 tikslas. Skatinti efektyvų gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, didinant komunalinių atliekų perdirbimo apimtį				
3.1. uždavinys. Plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) ir perdirbimo apimtį				
3.1.1. Aprūpinti individualius namus konteineriais pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms rūšiuoti, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	Savivaldybės administracija, KRATC, gamintojai ir importuotojai	2015-2017 m.	Taip	
3.1.2. Plėtoti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo kolektyviniams konteineriams aikštelių įrengimą, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą, o jei nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas priemones ir būdus (pvz., pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita)	Savivaldybės administracija, KRATC, gamintojai ir importuotojai	2015-2017 m.	Taip	
3.1.3. Organizuoti atskirą pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimą kolektyviniams konteineriais iš daugiabučių namų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais	Savivaldybės administracija, KRATC, gamintojai ir importuotojai	2015-2020 m.	Taip	

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Priemonės įvykdymas (Taip/ ne)	Pastabos
pakuočių atliekų tvarkymą				
3.1.4. Organizuoti atskirą pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimą iš individualių namų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	Savivaldybės administracija, KRATC, gamintojai ir importuotojai	2015-2020 m.	Taip	
3.2. uždavinys. Plėsti kitų perdirbimui tinkamų atliekų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) ir perdirbimo apimtį				
3.2.1. Organizuoti elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimą apvažiavimo būdu ir priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą	Savivaldybės administracija, KRATC, gamintojai ir importuotojai	2015-2020 m.	Taip	
3.2.2. Organizuoti atskirą naudotų padangų ir kitų apmokestinamų gaminių priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais apmokestinamų gaminių atliekų tvarkymą	Savivaldybės administracija arba KRATC	2015-2020 m.	Taip	
3.2.3. Organizuoti atskirą perdirbimui tinkamų atliekų (buitų įsodarinių statybos ir griovimo atliekų, didelių gabaritų, žaliųjų atliekų, tekstilės atliekų ir kt. atliekų) surinkimą DGASA	Savivaldybės administracija arba KRATC	2015-2020 m.	Taip	
3.2.4. Vykdyti atskirą didelių gabaritų atliekų ir kitų perdirbimui tinkamų atliekų bei tekstilės atliekų surinkimą apvažiuojant ne mažiau kaip 2 kartus per metus	Savivaldybės administracija, KRATC, atliekų vežėjai	2014-2020 m.	Taip	
3.3. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus rūšiuoti komunalines atliekas, tobulinant komunalinių atliekų apmokestinimo sistemą				
3.3.1. Įvertinti diferencijuotos (dvinarės) vietinės rinkliavos įdiegimo galimybes pagal teisės aktų reikalavimus ir esant galimybei (ar pareigai) ją nustatyti	Savivaldybės administracija, KRATC	2015-2016 m.	Taip	

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Priemonės įvykdymas (Taip/ ne)	Pastabos
3.3.2. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemonės atliekų rūšiavimo ir perdirbimo srityje: pristatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą (akcentuoti kaip visumą), esamą surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą, pasirinktą apmokestinimą, gyventojų teises ir pareigas, galimybes rūšiuoti atliekas	Savivaldybės administracija, KRATC, gamintojai ir importuotojai	2015-2020 m.	Taip	
4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą				
4.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą				
4.1.1. Visiems atliekų turėtojams teikti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, atitinkančią minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija	Savivaldybės administracija, KRATC	2015-2020 m.	Taip	
4.2. uždavinys. Užtikrinti, kad į mišrių komunalinių atliekų srautą patektų kuo mažiau pavojingųjų atliekų				
4.2.1. Organizuoti atskirą buityje susidarančių pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu (ne rečiau kaip 2 kartus per metus) ir per DGASA	Savivaldybės administracija, KRATC	2015-2020 m.	Taip	Per DGASA
4.2.2. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemonės apie buityje susidarančių pavojingųjų atliekų žalą aplinkai ir visuomenės sveikatai, tvarkymo galimybes	Savivaldybės administracija, KRATC	2015-2020 m.	Taip	
4.3. uždavinys. Stiprinti savivaldybių darbuotojų administracinius gebėjimus				
4.3.1. Dalyvauti konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika, organizuoti pažintines išvykas į kitų regionų ar šalių atliekų tvarkymo įrenginius	Savivaldybės administracija, KRATC	2015-2020 m.	Taip	
4.3.2. Dalyvauti tarptautiniuose projektuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika (esant kvietimams ir pagal tikslumą)	Savivaldybės administracija, KRATC	2015-2020 m.	Taip	